

Ideasta Julkaisuun

Digitaalisen omakustanneäänitteen tuotantoprosessi

Sirpa Ojala

Opinnäytetyö, AMK

Kesäkuu 2022

Kulttuuriala

Musiikkipedagogi (AMK), Musiikin tutkinto-ohjelma

Ojala Sirpa

Ideasta Julkaisuun. Digitaalisen omakustanneäänitteen tuotantoprosessi

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2022, 48 sivua.

Kulttuuriala, Musiikkipedagogi, Opinnäytetyö AMK

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: Kyllä

Tiivistelmä

Tarkoituksena oli tutkia digitaalisen omakustanteen työvaiheita ja prosesseja pääasiallisesti studiotyöskentelyn näkökulmasta. Siihen liittyviin haasteisiin sekä resurssien hallintaan, aikatauluttamiseen ja yhteistyökumppaneihin. Miten yhteistyökumppanit osallistuvat tuotantoprosessiin ja millaiseksi he kokevat oman roolinsa. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään studiotyöskentelyn eri vaiheita, siihen osallistuvien eri tahojen näkökulmasta analysoimalla yleisesti eri tuotantovaiheita ja prosesseja. Lisäksi tarkastellaan julkaisun tekemiseen liittyvää prosessia sisällön tuottajan näkökulmasta ja vertaillaan sitä alan tietokirjallisuuteen ja haastateltavien vastauksiin. Haastattelu toteutettiin verkkokyselyllä. Kyselyn kohteena olivat prosessiin osallistuneet muusikot ja äänittäjä, sekä kolme tuottajaa, joilla oli kokemusta pienemmistä tuotannoista ja omakustanteen julkaisemisesta. Tutkimus oli laadullista tutkimusta. Avoimet kysymykset analysoitiin käyttämällä laadullista sisällönanalyysia. Kyselyssä oli kuusi kysymystä, joihin haastateltavat vastasivat vapaamuotoisesti omasta näkökulmasta ja kokemusmaailmasta käsin. Kyselyssä selvitettiin muun muassa sitä mikä on tuottajan pääasiallinen tehtävä tuotantoprosessissa sen eri vaiheissa. Tutkittiin haastatteleamalla, miten eri osapuolten näkökulmasta studiossa päästiin parhaaseen lopputulokseen. Tarkasteltiin menetelmiä, joita käytetään omassa työskentelyssä ja miten osallistutaan itse prosessin etenemiseen. Lisäksi selvitettiin tärkeimpiä seikkoja, joita pitää ottaa huomioon studiotyöskentelyssä ja tutkittiin keinoja hyvän työskentelyilmapiirin ylläpitämiseen.

Kyselystä selvisi, että tärkeintä studiotyöskentelyssä ja siihen valmistautumisessa on hyvä valmistautuminen, harjoittelu, aikataulun suunnittelu, selkeä visio ja realistinen päämäärä suhteessa aikaan ja käytettävissä olevaan rahaan. Muita seikkoja hyvään lopputulokseen pääsemiseksi oli kaikkien haastateltavien mielestä studiossa vallitseva ilmapiiri, rentous ja kiireettömyys. Prosessin etenemistä tukevia keinoja olivat hyvä aikataulusuunnittelu ja erilaisten muuttujien huomioonottaminen sekä joustavuus haasteiden edessä. Kannustava ilmapiiri ja asiallinen palaute edesauttoivat myös parhaaseen lopputulokseen pääsyssä. Kyselyssä selvinneitä hyväksi havaittuja toimintatapoja voivat käyttää omakustanteen tekijät, studiossa työskentelevät muusikot, tuottajat ja äänittäjät. Niitä voi myös soveltaa itsenäiseen työskentelyyn kotiympäristössä, kun tehdään esimerkiksi demoäänityksiä.

Asiasanat; Omakustanteen tuottaminen, Studiotyöskentely, Digitaalinen omakustanne, Luovan prosessin hallinta, Studiomuusikkous, Omakustanteen digitaalinen julkaiseminen.

Muut tiedot; Linkki neljään kappaleeseen, jotka nauhoitettiin projektin aikana.

From Idea to Publication**Digital self-publishing sound production process.**

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2022, 48 pages.

Culture and arts. Degree Programme in Music. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The aim was to study the work phases and processes of digital publishing mainly from the perspective of studio work. Related challenges, as well as resource management, scheduling and partners. How the partners participate in the production process and how they feel about their role. The theoretical framework deals with the different stages of studio work, from the perspective of the various actors involved, by analyzing the different stages of production and processes in general. In addition, the process involved in publishing is examined from the point of view of the content producer and compared with non-fiction in the field and the answers of the interviewees. The interview was conducted by means of an online survey. The survey focused on musicians and recording artists involved in the process, as well as three producers with experience in smaller productions and self-publishing. The study was qualitative. Open questions were analyzed using qualitative content analysis. The survey included six questions, to which the interviewees answered free form from their own perspective and experience. The questionnaire examined, inter alia, the main role of the producer in the production process at different stages. We examined by interviewing how, from the point of view of the various parties involved, the studio achieved the best result. We looked at the methods used to work in one's own work and how to participate in the progress of the process itself. In addition, the most important issues to be considered in studio work were examined and ways of maintaining a good working atmosphere were explored.

The survey revealed that the most important things in studio work and preparing for it is good preparation, training, schedule planning, clear vision and realistic goal in relation to time and available money. Other things to achieve a good result were, in the opinion of all the interviewees, the atmosphere in the studio, the relaxedness and the lack of urgency. The means to support the progress of the process included good scheduling, planning and considering different variables, as well as flexibility in the face of challenges. The encouraging atmosphere and factual feedback also helped to achieve the best result. The tried and tested practices of the survey can be used by self-publishing authors, musicians working in the studio, producers and recording artists. They can also be applied to independent work in the home environment, such as demo recordings.

Key words; Producing, Self-publishing, Studio Work, Digital Self-Publishing, Creative Process Management, Studio Musicianship, Digital Publishing of Self-Publishing.

Miscellaneous; The appendix includes four songs that are recorded, including the project.

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Tutkimuksessa käytettävät termit	4
3	Omakustannejulkaisun tuottaminen tiivistettynä	7
4	Selvitys tiedonkeruun prosessista	11
5	Esituotantovaihe	11
6	Työskentely studiossa sessio 1.	16
6.1	Työskentelyilmapiiri, ja miten siihen voidaan vaikuttaa.....	16
6.2	Prosessin eteneminen studiossa.....	18
7	Työskentely studiossa sessio 2.	23
8	Jälkituotantovaiheet	24
8.1	Miksaaminen.....	24
8.2	Masterointi.....	26
9	Julkaiseminen	27
9.1	Teosto ilmoitukset.....	28
9.2	Gramex ilmoitukset.....	28
9.3	Jakelijat.....	28
10	Kustannukset	31
11	Haastattelukysymykset	35
12	Haastatteluiden analyysi	35
13	Loppupohdinta	38
	Lähteet	42
	Liitteet	48
	Liite 1. Linkki projektissa äänitettyihin kappaleisiin	48

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe ja motivaatio sen kirjoittamiseen linkittyy henkilökohtaisesti tärkeään teemaan eli laulujen kirjoittamiseen. Aihepiirinä on omakustannejulkaisun tuottaminen, siihen liittyvät työvaiheet ja studiossa työskentelemisen haasteet. Omakohtaisen kokemuksen mukaan lauluntekijä haluaa yleensä saattaa musiikkinsa muiden kuultavaksi jossain vaiheessa, joten aihe on myös jotakuinkin yleismaailmallinen.

Omakustannejulkaisujen tekeminen on tänä päivänä arkipäiväistynyt ja huomattavasti helpompaa kuin esimerkiksi 20 vuotta sitten. Teknologia kehittyy vauhdilla ja musiikkiala on kovassa murroksessa. Fyysisiä julkaisuja, kuten Cd-levyjä ei juurikaan enää myydä eikä sellaista ole välttämätöntä painaa saadakseen musiikkinsa ihmisten kuultavaksi. Sen sijaan musiikkia julkaistaan digitaalisessa muodossa erilaisilla alustoilla, kuten esimerkiksi Spotify ja Facebook, suuria määriä päivittäin. Tämän suuntaisen kehityksen vuoksi maailmanlaajuisen kuulijakunnan tavoittaminen on helpompaa ja nopeampaa kuin koskaan. Lauluja julkaistaan nykyaikana myös yksittäisinä singlejulkaisuina enemmän kuin kokonaista albumia kerralla tai vaihtoehtoisesti pienempinä kokonaisuuksina. Kaikki musiikki on myös lähtökohtaisesti ladattavissa omalle laitteelle, puhelimelle, tabletille tai tietokoneelle ja sitä voi kuljettaa mukanaan minne tahansa.

Tässä työssä tarkastellaan ensisijaisesti ja rajatusti omakustanneäänitteen tuotannon työvaiheita ja analysoidaan siihen liittyviä haasteita ja prosesseja. Tarkastellaan julkaisun tekemistä eri näkökulmasta prosessiin osallistuvien henkilöiden, kuten tuottajan, äänittäjän ja muusikoiden näkökulmasta. Pohditaan miten tuoda jo sävelletty ja pitkälti sovitettu musiikki muiden kuultavaksi digitaalisessa muodossa. Työssä käsitellään myös sitä, minkälaisia työvaiheita prosessiin sisältyy, ja minkälaisia yhteistyökumppaneita tällaisessa prosessissa mahdollisesti tarvitaan. Tarkastellaan miten eri tahojen työvaiheet linkittyvät toisiinsa ja mitä omakustanteen tuottaminen vaatii henkisesti, rahallisesti sekä ajallisesti.

Tutkimus on pääluokaltaan laadullista tutkimusta. Se sisältää myös soveltavaa kenttätutkimusta johon kuuluu osallistuva havainnointi. Tutkimusongelmana oli omakustannetuotannon käytännön haasteet. Tutkin asiaa studio alan ammattilaisten ja projektiin osallistuneiden

den muusikoiden haastatteluiden kautta. Lisäksi vertailin tuloksia omiin kokemuksiini projektin aikana. Tietopohjana käytin alan ammattijärjestöjen aiheeseen liittyviä julkaisuja ja alan ammattilaisten artikkeleita, kuten Gramex, Suomen musiikkituottajat ja Teosto (Äänitteen tuottajan opas. n.d.).

Oman julkaisun toteuttaminen oli ollut pitkäaikainen haave ja apurahan ansiosta tämä onnistui. Päämääränä oli toteuttaa 4–5 yksittäistä toisista erillään julkaistavaa kappaletta ilman kaupallisia tavoitteita omia taiteellisia päämääriä toteuttaen. Prosessi oli haastava ja se herätti monenlaisia ajatuksia ja kysymyksiä siitä, miten studiotyöskentelyyn voisi valmistautua paremmin ja miten toimia studiossa niin että päästäisiin toivottuun lopputulokseen sujuvasti. Tuotantoprosessista liikkui mielessä monenlaisia ajatuksia ja kysymyksiä jälkeenpäin ja siksin kyseiseen aiheeseen tarttuminen tuntui luontevalta. Koin että halusin vielä purkaa prosessin osiin ja analysoida siihen liittyviä työvaiheita ja haasteita. Asia tuntui luontevalta ja myös mahdollisesti auttaisi muita samaan haasteeseen tarttuvia.

Useimmat haasteet laulujen taltioimisessa tämänkaltaisessa tuotannossa ovat hyvinkin yleismaailmallisia ja tämän seikan huomioon ottaen työstä voisi olla hyötyä myös muille. Omien kappaleiden taltioiminen ja julkaiseminen on kokemukseni perusteella monen haaveena. Mielestäni voisi olla hyödyllistä jakaa oman kokemukseni prosessin haasteista alusta loppuun.

Tässä työssä keskitytään studiotyöskentelyn ja omakustannetuotannon haasteisiin ja tarkastellaan ja jäsennellään erilaisia toimintamalleja. Tutkitaan näitä toimintamalleja myös työelämän tunnetaidot huomioon ottaen. Tavoitteena on esitellä sellaisia työskentelymalleja, joita noudattamalla todennäköisesti päästään haluttuun lopputulokseen. Tässä tapauksessa lopputulos on halutun kaltainen jos artisti tai bändi on siihen tyytyväinen. Tarkastellaan myös mitä on opittu vuorovaikutuksessa projektiin osallistuneiden tahojen kanssa eri työvaiheissa. Tehtävänä oli myös tutkia ja arvioida kustannusten kannalta tuottamisen haasteet ja tarjota esimerkkejä kokonaisbudjetin arvioimiseksi.

Opinnäytetyötä voi hyödyntää omakustanneäänitettä suunnitellessa sekä sen eri työvaiheita toteutettaessa. Siitä saa tärkeää käytännön tietoa hyviin työskentelytapoihin. Tutkimus lisää ymmärrystä projektin kulusta vaihe vaiheelta alusta loppuun. Työ on prosessin kuvaus ja tutkimus siitä miten omaa musiikkia voi äänittää studiossa ja julkaista muiden kuultavaksi. Tutkimuksessa tuodaan esille yksi omakohtaisesti koettu ja loppuunsaatettu työskentelytapa. Päämääränä on kuitenkin aina mahdollisimman hyvä julkaisuksi asti päätyvä teos, joka toivottavasti tavoittaa jonkinlaisen kuulijakunnan.

2 Tutkimuksessa käytettävät termit

Tuottaja	Tuottaja on yleensä se, joka maksaa äänitysprojektin. Omakustannetta tehdessä tuottaja on yleensä unelmaansa toteuttava muusikko. Tuottaja osallistuu koko äänitysprosessiin alusta loppuun ja pitää sen kasassa.
Äänittäjä	Äänittäjä asentaa mikrofonit ja muut laitteet studiossa soittimia ja laulua varten ja taltio muusikoiden suoritukset. Lisäksi äänittäjältä saa ajantasaista kommenttia siitä, miten asiat etenevät suoritusilanteessa ja mahdollisesti hyviä korjausehdotuksia.
Miksaaja	Miksaaja säätää eri ääniaaltojen voimakkuudet ja sävyt mikserillä niin että ne soivat toistensa suhteen halutulla tavalla ja eri instrumentit voidaan erottaa toisistaan. Miksaaja lisää kappaleisiin kaikua ja syvyyttä ja varmistaa että se etenee sujuvasti. (Vihersalo n.d.).
Masteroija	Masteroinnin tärkein tehtävä on saattaa äänen taso ja voimakkuus nykystandardien vaatimalle tasolle. Masteroija niin sanotusti kiillottaa ja viimeistelee kappaleen niin että se kelpaa esimerkiksi radiosoittoon. (What is mastering? Get your tracs ready for release /LANDR n.d.)

ISRC- koodi	ISRC- koodia käytetään kaikissa digitaalisissa äänitejulkaisuissa. ISRC-koodi on äänitteiden kansainvälinen koodijärjestelmä. ISRC-koodi on tunnistenumero ns. ”kappaleen sormenjälki”, jonka avulla Parannetaan valmiuksia hallinnoida julkaisua. Toista samanlaista ISRC-koodia ei pitäisi olla olemassa. (IRSC. Tietoa äänitteen tuottajalle n.d.)
Sovittaminen	Sovittaja suunnittelee mitä soittimia kappaleessa käytetään sekä päättää tempot, sävellajin ja tunnelman ylipäättään. Sovituksessa tehdään mahdollisesti nuotti tai ajo ohjeet orkesterille, joka sitten toteuttaa sen. (Mitä äänitteen tekeminen maksaa n.d.)
Saundireferenssi	Saundireferenssi on tavallaan vertailukohta sille miltä kappaleiden ja lopputuloksen halutaan kuulostavan eli musiikillinen esimerkki.
Rhodes piano	Rhodes on Harold Rhodesin kehittämä ja patentoima ja myöhemmin Fender Companyn ja CBS:n valmistama sähköpiano. Siinä on tunnistettava ja vivahteikas ääni, joka on tullut tutuksi erityisesti jazz- ja rock-musiikissa. Rhodes-pianot ovat painavia hankalia kuljettaa, joten niitä käytetään nykyään harvemmin. Nykyaikana käytetäänkin pääasiassa syntetisaattoreita, joissa on digitaalisesti mallinnettu Rhodes-ääni.(Combie 2021.)
Wurlitzer piano	Rudolph Wurlitzer Company oli yhdysvaltalainen vuonna 1853 perustettu yritys. Se tuli tunnetuksi erilaisten viihdealan soittimien kuten automaattipianojen ja teatteriurkujen sekä jukeboxien eli levyautomaattien valmistajana. Toisen maailmansodan jälkeen se valmisti myös sähköurkuja ja sähköpianoja jollainen myös Wurlizer piano on.(Beentjes 2020.)

Digitaalinen	Digitaalisessa maailmassa kaikki on mallinnettu analogisesta maailmasta tietokoneelle nollina ja ykkösinä. Digitaalinen maailma on tietokonemaailma.
Analoginen	Analogisissa laitteissa prosessoidaan oikeaa ääniaaltoa. Analogisia tallennuslaitteiden ovat esimerkiksi magneettiketanauhurit.
Raakamiksaus	Raakamiksaus on nopeasti tehty kuunteluversio kappaleista.
Aggregaattori	Aggregaattori on musiikin digitaalinen jakelija, niin sanottu välikäsi artistin ja suoratoistopalveluiden kuten Spotify välissä.
Teosto	Musiikin tekijöiden, säveltäjien ja kustantajien tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo tämän ammattikunnan oikeuksia (Teosto n.d.).
Gramex	Esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo tämän ammattikunnan oikeuksia (Gramex Ry. n.d.).
Ekvalisaattori	Ekvalisaattorilla eli taajuuskorjaimella (lyhyesti EQ) voidaan säätää äänentoistolaitteiden taajuusvastetta eli joko korostaa tai vaimentaa eri äänitaajuuksien keskinäistä voimakkuutta (Miten EQ:ta käytetään?- Opas Ekvalisaattorin käyttöön 2020.).
EAN- koodi	Suomessa yleisin tavaroiden tunnistamiseen käytetty viivakoodistandardi. Sen avulla merkitään muun muassa elintarvikkeet. Lyhenne tulee sanoista European Article Number, "eurooppalainen artikkelinumerointi". Koodissa voi olla kahdeksan tai 13 numeroa. (Mistä viivakoodin ensimmäiset numerot oikeasti kertovat? 2022.)

LUFS	Loudness units relative to Full Scale Ilmaisee äänenvoimakkuutta ja tasoa LUFS yksikköinä (Anderton 2018.).
Limitointi	Tason rajoittaminen. Limitteri toimii pääpiirteittäin kompressorin tavoin, mutta sen kompressiosuhde on hyvin suuri. Limitterillä varmistetaan, että signaalipiikit eivät säröydy. (Sipilä 2018.)
Dihter- signaali	On hiljaista "Kohinaa" jota lisätään singnaaliin. Dihteriä lisäämällä saadaan sävyjä enemmän. Ditherillä saadaan siis musiikillinen "kuva" tavallaan vaikuttamaan siltä, kuin "värejä" olisi enemmän. (Salminen 2008.)

3 Omakustannejulkaisun tuottaminen tiivistettynä

Tässä luvussa käsitellään tiivistetysti sitä, mitä omakustanteen tuottajan olisi hyvä tietää tuotantoon liittyvistä asioista ennen projektia ja millaisia työvaiheita ja prosesseja tuotantoon liittyy yleisesti.

Omakustanneääniteellä tarkoitetaan äänitettä, joka on tekijän tai tekijöiden itse kustantama. Tällaisella äänitteellä ei siis ole mukana ulkopuolista tuottajaa tai kustantajaa. Tuottajana voi toimia artisti, yksi bändin jäsenistä tai vaihtoehtoisesti koko bändi tai bändin yritys. Tuottaja-termi saattaa johtaa hieman harhaan koska sen voi sekoittaa helposti taiteelliseen tuottajaan tai studiotuottajaan. Tässä yhteydessä tuottajalla tarkoitetaan kuitenkin henkilöä tai tahoa, joka maksaa äänitteen tuottamisen. (Omakustanneäänitteen julkaiseminen 2021.)

Omakustanneäänite voi olla tärkeä käyntikortti musiikkibisneksessä, sillä ilman omakustanteisesti tuotettua äänitettä saattaa olla hankalaa saada keikkoja tai sopimuksia esimerkiksi levy-yhtiöiden kanssa (Johdanto musiikin julkaisuun n.d.).

Omakustannetta suunnitellessa hyvin tärkeää on, millaista materiaalia ollaan julkaisemassa ja minkälaisella kokoonpanolla äänitykset halutaan toteuttaa. Riittääkö kolmen muusikon trio vai halutaanko jousiorkesteri paikalle. Tehdäänkö julkaisu pelkästään omia taiteellisia päämääriä toteuttaen vai onko merkitystä sillä miten suuren kuulijakunnan kyseinen julkaisu tavoittaa. (Mäkelä 2016.) Näiden asioiden tarkastelu kuuluu olennaisena osana niin sanottuun esituotantovaiheeseen ennen studioon menoa.

Hyviä oppaita omakustanteen julkaisua suunnittelevalle tai toteuttavalle ovat alan ammattilaisten ja toimijoiden julkaisut. Näistä julkaisuista käy hyvin selville mitä omakustanteen tuottaminen kaiken kaikkiaan vaatii rahallisesti ja ajallisesti. Tämän lisäksi pitää ottaa huomioon omat resurssit ja haasteet projektin toteuttamisessa maaliin asti. Minkälaisin eväin ollaan liikkeellä? Mitä toivotaan lopputulokselta? Miten paljon ollaan valmiita sijoittamaan rahaa ulkopuoliseen apuun, esimerkiksi muusikkoihin ja studiohenkilökuntaan? Tarvitaanko ulkopuolista apua sovitustyössä? Kuka on sopiva henkilö äänittämään ja miksaamaan musiikkia ja minkälaisessa studiossa halutaan projektini toteuttaa? Kun tarkastellaan Kari Mäkelän kirjoitusta omasta pitkäsoitosta haaveileville, voidaan siitä löytää monia tärkeitä elementtejä, joita jokaisen, joka aikoo omaa musiikkiaan lähteä äänittämään ja julkaisemaan, tulisi tutkia huolella. (Mäkelä 2016.)

Yleensä julkaisun päämääränä on kaupallinen äänite, joka halutaan radion ja ihmisten soittoilistoille. Julkaistavan äänitteen tuotantoprosessiin linkittyy useita osapuolia. Ensimmäisenä musiikin tekijä eli pääasiallinen sisällön tuottaja. Lisäksi tarvitaan musiikille äänittäjä, masteroija ja lopuksi jakelija, jonka kautta saadaan musiikki muiden kuultavaksi. Äänittämistä on suhteellisen mahdotonta hoitaa studiossa itse, tarvitaan joku ulkopuolinen hoitamaan tämä työ. Lisäksi äänittäjältä saa arvokasta tietoa ajantasaisesti siitä millä tavalla suoriudut omista osuuksistasi. Saat myös hyviä vinkkejä tulkintaan, sekä tarvittaessa apua ja neuvoja miten pääset parhaaseen omakohtaiseen suoritukseen. (Mäkelä 2016.)

Äänittäjän ammattitaito ja asiantuntemus ovat avainasemassa, kun halutaan päästä ammattimaiseen ja julkaisukelpoiseen lopputulokseen. Olennaisen tärkeää on, että miksauspöydän takana on sellainen henkilö, joka vaikuttaa tuotantoon osaamisellaan ja osallistumisellaan

niin että saat julkaisusta sellaisen mihin voit olla loppuelämäsi tyytyväinen. Lisäksi saatat tarvita apua soittimien äänittämisessä mikrofoneilla. Tämäkin asia vaatii monimutkaisuudessaan ammattimaista osaamista, varsinkin jos käytetään akustisia soittimia, kuten pianoa tai flyygeliä. (Äänitteen tuottajan opas. n.d.)

Analysoitaessa minkälaiseen päämäärään ja tulokseen pyritään äänitettä tehtäessä, niin oleellisen tärkeäksi asiaksi nousevat taiteelliset ja tyyllilliset päämäärät. Sovittaminen on erityisen tärkeässä asemassa, kun mietitään miltä musiikin halutaan kuulostavan. Näillä asioilla ei kuitenkaan ole merkitystä, jos oma visio puuttuu. Silloin todennäköisesti lopputuloksena on jotain sellaista mikä ei resonoi kuulijassa, ja näin ollen ei herätä kiinnostusta tai tunteita musiikkia kohtaan. (Mäkelä 2016.)

Tärkeää roolia projektissa näyttelee myös aikatauluttaminen ja tähän liittyen raha. Studiossa kulutettu aika on kallista ja sinne ei kannata mennä heikosti valmistautuneena. Asiat kannattaa miettiä, suunnitella ja harjoitella yksityiskohtia myöten mahdollisimman valmiiksi. (Mäkelä 2016.) Studiotyöskentelyyn kannattaa valmistautua hyvin myös henkisesti ja fyysisesti. Sairaana tai muuten huonokuntoisena ei työskentely suju.

Kun rahoitus ja musiikilliset seikat ovat kunnossa ja studioaika ja paikka varattu ollaan jo pitkällä projektissa. Tässä kohtaa haluaisin kuitenkin korostaa sitä seikkaa, että kaikkiin muuttujiin ei pysty vaikuttamaan ja se kannattaa ottaa huomioon aikataulua suunnitellessa. Projektin edetessä huomaa varmasti, että erilaisia haasteita tulee eteen enemmän kuin tarpeeksi. On hyvä olla olemassa ainakin suunnitelma B ja mahdollisesti myös vielä C.

Kun kaikki lopulta on onnistuneesti ja ihannetapauksessa myös aikataulussa pysyen saatu nauhoitettua studiossa, pitää kappaleet miksata. Miksaus on yksi äänitteen tuotannon tärkeimpiä työvaiheita (Korpela n.d.). Miksaaja jakaa instrumenttien roolit ja valitsee mitkä kappaleen elementit ovat pääosassa ja mitä taajuusalueita ne hallitsevat. Miksauksella luodaan myös tilavaikutelma ja elementtien sijoittelu stereokuvassa sekä lisätään erikoistehosteita. Tyyliin voidaan myös vaikuttaa eli onko kappale menevä vai rauhallinen, tunnelmallaan lämmin vai kliininen. (Sillman 2018.) Monessa tapauksessa musiikin äänittäjä ja

miksaaja olivat sama henkilö. Tietenkin on mahdollista valita jonkun muu henkilön tähän työvaiheeseen ja pyytää testimiksauksia useammalta ammattilaiselta (Mitä äänitteen tekeminen maksaa n.d.).

Kokemukseni perusteella kannattaa olla läsnä miksausvaiheessa koska silloin on mahdollista ajantasaisesti kommentoida miksaajalle kuulemasi. Näin saat myös lopputuloksesta varmemmin halutun kuuloista. Jos tämän työvaiheen toteuttava henkilö on todistetusti ymmärtänyt artistin tai bändin vision niin paikallaolo ei ehkä ole välttämätöntä. (Mäkelä 2016).

Päädyttäessä siihen ratkaisuun, että ollaan läsnä miksausvaiheessa kannattaa se tehdä niin ettei häiritä miksaajan työtä. Työ saattaa hidastua tai häiritsevä läsnäolo vaikuttaa siihen muuten negatiivisesti. Omia työtunteja ei tässä tapauksessa kannata kuitenkaan laskea sillä mikä on kerran julkaistu, niin sitä ei pysty enää muuttamaan. (Mitä äänitteen tekeminen maksaa n.d.)

Kun miksaus on valmis, ääniraidat voidaan lähettää masteroitaviksi. Tämä on äänitteen tuottamisen viimeinen työvaihe (Korpela n.d.). Masteroija niin sanotusti kiillottaa ja viimeistelee studiossa äänitetyn materiaalin sellaiseen muotoon, että sitä voidaan soittaa radiossa, ja että se kestää aikaa ja kuuntelua vähän keinoimmillakin äänentoistolaitteilla. Masteroinnilla on suuri merkitys lopputuloksen kannalta. Siinä vaiheessa, kun kappaleet lähetetään masteroijalle ei niihin ole enää mahdollista tehdä kovin suuria muutoksia äänitettyjen raitojen suhteen. Masterointivaiheessa kappaleelle annetaan myös oma ISRC- koodi että sitä voidaan hallinnoida tehokkaasti ja saada asiaankuuluvat korvaukset ohjattua äänitteen tekijöille. (Korpela n.d.)

Lisäksi tarvitaan vielä jakelija eli aggregaatti julkaisulle. Valittavana on suuri määrä jakelijoita erilaisine palveluineen ja hinnoitteluperusteineen. Tuottajan tehtäviin kuuluu myös tarvittavien Teosto ja Gramex ilmoitusten tekeminen (Äänitteen tuottajan opas. n.d.).

4 Selvitys tiedonkeruun prosessista

Oman studiotyöskentelyssä hankkimani käytännönkokemuksen ohella olen tätä opinnäyte-työtä varten hyödyntänyt monipuolisesti alan kirjallisuutta, artikkeleita sekä ammattijärjes-töjen julkaisuja. Hankkiakseni lisätietoa ja saadakseni asiantuntijoilta kommentteja sekä käytännön kokemuksia haastattelin kuutta henkilöä. Haastateltavista kolme olivat studio-alan tuottajia ja oman ammattistudion omistajia. Lisäksi haastateltiin kahta muusikkoa ja äänittäjää, jotka olivat osallistuneet omaan projektiini. Haastattelulla halusin selvittää miten eri osapuolet kokevat roolinsa tuotantoprosessin eri vaiheissa. Tutkittiin miten ja millaisin menetelmin sekä käytäntein studiossa työskennellessä päästään parhaaseen lopputulok-seen. Tarkasteltiin oman ja muiden työn johtamista, omaa työskentelyä sekä prosessin eri työvaiheiden etenemistä. Lisäksi hain tietoa internetistä hakusanoilla; Omakustanteen te-keminen, Omakustanteen julkaiseminen, Studiotyöskentely, Making your own record, How much does it costs to make your own record?, Digitaalinen julkaisu, Producing your own record, Mitä omakustanteen tekeminen maksaa? Musiikin digitaaliset jakelijat, Prosessin hallinta, Tunnetaidot työelämässä, Paras tapa julkaista omaa musiikkia, Digital music pro- ducing.

5 Esituotantovaihe

Kun tarkastellaan julkaisun tuotantoprosessia tarkemmin, niin ensimmäisenä, jo ennen stu- dioon siirtymistä voidaan puhua esituotantovaiheesta. Tällä tarkoitetaan yleisesti kappalei- den sävellys ja valintaprosessia, muusikoiden valintaprosessia ja palkkaamista, sovittamista, harjoittelemista ja analysoimista. Esituotantovaiheeseen kuuluu myös keskustelu artistin, bändin, tuottajan ja äänittäjän välillä. Esituotantovaihe on ensiarvoisen tärkeä kokonaisuu- den onnistumisen kannalta. (Mitä studioaika maksaa? Musiikkituotanto äänitys studiossa 2020.)

Olisi tärkeä hoitaa keskustelu esimerkiksi sovituksellisista ratkaisuista ja tutkia saundirefe- rensejä ennen studioon menemistä. Äänittäjän olisi hyvä tutustua materiaaliin mahdolli- simman hyvin etukäteen ja mahdollisesti olla läsnä harjoitustilanteissa. Tällöin hänelle muo- dostuu selkeä kuva siitä, mitä ollaan tekemässä ja äänityksestä vastuussa oleva henkilö

pystyy myös valmistelemaan etukäteen äänitystilanteen mahdollisimman valmiiksi. (Tuottaja 1.)

- *Kokemuksesta tiedän, että studioon mennessä haluaisi heti päästä homman ytimeen eli soittamaan, joten ainakin —— sudiolla pyritään yleensä kasaamaan kamat ja tekemään alustava soundcheck 1. äänityspäivää edeltävänä iltana. (Äänittäjä 1.)*

Asioiden etukäteinen valmistelu säästää mahdollisesti muutaman arvokkaan tunnin käytettäväksi itse äänittämiseen. Artistille ja bändille olisi myös hyväksi, jos mukana kulkisi ulkopuoliset korvat prosessin alusta loppuun (Tuottaja 2.).

Amerikkalaisen tuottajan Dave Martinin mukaan (Martin 2022) on viisi tärkeää asiaa, jotka on hyvä hallita ennen kuin menee studioon. Ensimmäiseksi pitää tietää mikä on budjetti, ja suunnitella sen käyttö hyvin. Esimerkiksi kuinka paljon aikaa ja rahaa voit käyttää itse äänityksiin, miksaamiseen ja muusikoiden tai muun ulkopuolisen avun palkkaamiseen. Toiseksi kappaleet, jotka aiot studiossa taltioida, tulee osata hyvin. Studioon ei kannata mennä harjoittelemaan. Kaikki harjoittelu on pois siitä ajasta, jolloin voisit tehdä julkaisustasi paremman, ja se maksaa. Kolmanneksi soittimien muiden laitteiden, joita tulet käyttämään pitää olla kunnossa ja huollettu hyvin. Jos instrumenttisi pettää, olet pulassa. Laulajalle tilanne on erityisen haastava, sillä instrumentti on oma keho. Äänityksistä kannattaa valmistautua ajoissa ja rauhassa. Neljänneksi omat rajat ja kyvyt on hyvä olla selvillä. Pystytkö suorittamaan sen minkä olet suunnitellut? Pystyvätkö muut sessioon osallistuvat muusikot suoriutumaan tehtävistään? Jos asiat eivät onnistu kotona tai harjoituksissa, ne eivät onnistu studiossakaan. Viidenneksi päämäärät julkaisun suhteen on hyvä olla tiedossa. Mihin pyrit äänitteelläsi? Haluatko sille laajan kuulijakunnan ja kaupallista menestystä vai onko kyse musiikista, jonka haluat tallentaa omia taiteellisia päämääriä toteuttaaksesi. Kun nämä asiat ovat kunnossa, voi jo suunnitella studioajan varaamisista. (Martin 2022.)

Taulukko 1. Viisi tärkeää asiaa ennen studioon menemistä

1. Budjetin käytön suunnittelu
2. Äänitettävien kappaleiden perusteellinen osaaminen
3. Käytettävien soitinten ja laitteiden kunnon tarkistaminen ja huolto
4. Omien kykyjen realistinen arvioiminen
5. Julkaisun päämäärän kiteyttäminen

Kun tarkastellaan studioon menemisen tarpeellisuutta omassa projektissa, niin julkaisun tekemisen kannalta se oli hyvin olennaista. Musiikkia voi nykyaikana taltioida julkaistavaksi asti puhelimella omassa makuuhuoneessa. Mielestäni ammattimainen äänittäminen vaatii kuitenkin asiaan perusteellista perehtymistä ja erityistä kiinnostusta. Olin tehnyt oman julkaisun eteen paljon työtä jo useita vuosia, joten tärkeimmät asiat olivat valmiina studioon menemistä varten. Suunnitelma oli aina ollut äänittää kappaleeni ammattistudiossa, jossa on sitä varten asiantunteva henkilökunta.

Omassa projektissani musiikki oli sävelletty ja sovitettu esitettävään muotoon jo vuosia ennen, joten taiteellista pohjatyötä ei tarvinnut tehdä enää tässä vaiheessa. Studiosessiota edeltävissä harjoituksissa ainoastaan yhden uudehkon kappaleen sovitusta muutettiin. Orkesteri oli myös näin ollen valmiina. Basisti, rumpali, kitaristi, sellisti kuuluivat kokoonpanoon. Koskettimet ja laulun hoidin henkilökohtaisesti.

Käytettävissä oli noin 20 säveltämääni, ja sovittamaani laulua, joista valitsin äänitettäväksi viisi. Äänitettävien kappaleiden määrään vaikutti erityisesti budjetti, jonka puitteissa hankitulla studioajalla määrä vaikutti realistiselta. Budjetilla oli mahdollista varata kolme äänityspäivää. Päivien kestoksi muodostui noin kahdeksasta kymmeneen tuntia. Lisäksi miksaamista varten piti varata studioaikaa 2–3 päivää. Nämä seikat huomioon ottaen viisi kappaletta vaikutti mahdolliselta toteuttaa. Keskusteltuani studion omistajan kanssa päädyin ratkaisuun, että laitan kappaleet tärkeysjärjestykseen ja jätämme mahdollisesti viimeisen kappaleen äänittämättä, mikäli siihen ei ole riittävästi aikaa. Kiirettä ei kannattaisi pitää ja asiat kannattaisi hoitaa huolella ja korkeatasoisesti riittävän ajan puitteissa. (Tuottaja 3.)

- *Esituotantoon kuuluu myös pohtia mikä on riittävä studioaika, suhteessa toivottuun lopputulokseen. Studioaika on kallista, joten sitä ei kannata käyttää treenaamiseen. (Äänittäjä 1.)*

Taiteelliseen valintaprosessiin vaikuttivat eniten kappaleen toimivuus omana musiikillisena kokonaisuutena ja kuinka valmiita ne olivat sovituksena. Valintaan vaikuttivat myös omat henkilökohtaiset mieltymykset eli oliko kappale musiikillisesti ja taiteellisesti sellaista tasoa, että haluaisin lähteä sitä ikuistamaan ja julkaisemaan kaikkien kuultavaksi. Mitään isompaa musiikillista kokonaisuutta ei valintaprosessissa tarvinnut ottaa huomioon, koska kappaleet oli tarkoitus julkaista kaikki erikseen singlejulkaisuina. Tämän lisäksi otin huomioon studioon soittamaan tulleiden muusikoiden mielipiteen.

Valintaprosessi oli suhteellisen vaivaton johtuen mahdollisesti musiikin pitkällisestä kypsymisajasta. Kappaleita harjoitellessa ja esitettäessä oli jo aikaisemmin käynyt selväksi mitkä kappaleet toimivat parhaiten ja mitkä kannattaisi lähteä ikuistamaan. Kappaleita harjoiteltiin kaksi päivää yhdessä studiota varten. Lähetimme tämän jälkeen harjoituksista nauhoitteen äänittäjälle ja tuottajalle kuultavaksi. Lisäksi jokainen harjoitteli ja suunnitteli omia osuuksiaan itsenäisesti.

- *Olisi hyvä olla soundi referenssejä eri biiseille, jotta oikea tunnelma saadaan haettua jo nauhoitusvaiheessa. Jos on mahdollista tehdä vaikkapa ennen levyn nauhoitusta demotukset, niin se helpottaa äänimiehen tai tuottajan työtä merkittävästi. (Tuottaja 2.)*

Muusikon näkökulmasta esituotantovaiheessa materiaalin opettelu perusteellisesti ja yksityiskohtien hiominen tarkaksi on oleellisen tärkeää. Monesti on eduksi, että ohjelmisto on kypsynyt pidemmän ajan kuluessa esimerkiksi treeneissä ja keikoilla. Mahdollisuuksien mukaan kannattaa myös tehdä harjoitusnauhoituksia kotona ennen varsinaisia äänityksiä.

(Muusikko 1.)

Oma kokemukseni studioon treenaamisesta on, että asiat kannattaa harjoitella hyvinkin pikkutarkasti ja jopa perusteellisemmin kuin esiintymiseen valmistautuessa. Esitystilanteessa on aina mahdollisuus kappaleiden niin sanottuun elämiseen tilanteessa. Yleisön läsnäolo

ja ilmapiiri ja muut seikat vaikuttavat, ja niiden kuuluukin vaikuttaa esitykseen (Esiintymislanteeseen valmistautuminen – Kielijelppi n.d.). Studiossa tällaista vuorovaikutusta ei kuitenkaan ole ja muusikko saattaakin joutua todella intensiiviseen keskusteluun omien ajatustensa ja tuntemustensa kanssa prosessin kuluessa.

Mitä paremmin materiaali on hallussa, sitä itsevarmempi on olo ja pystytään välttämään pahimmat sudenkuopat. Ihan kaikkiin asioihin ei valitettavasti pysty vaikuttamaan eikä kontrolloimaan, mutta ne asiat, joihin voi vaikuttaa kannattaa hoitaa kuntoon. Myös omaan viireystilaan kannattaa panostaa, nukkua hyvin ja huolehtia muutenkin itsestään. (Tuottaja 3.)

- *Rento äänitystilanne on kaiken a ja o. Toinen tärkeä seikka on se, että tulee terveenä nauhoittamaan, etenkin kun lauletaan. Kipeänä, krapulassa tai kännissä hommasta ei tule yhtään mitään (Tuottaja 2.)*

Äänittäjä ja tuottajan pitäisi olla myös mahdollisimman hyvin perillä Artistin taiteellisesta näkemyksestä ja kunnioittaa ja palvella sitä ammattitaidollaan. Taiteellinen näkemys voi lähteä muuttuman ulkopuolisten mielipiteiden johdosta. Tässä roolissa tulisikin olla kuin yksi orkesterin jäsen tai sitten osata pysyä riittävän etäällä ja tarjota teknistä tukea prosessin eri vaiheissa (Muusikko 1.)

Omakohtaisesti olin tutustunut valitsemani studioon ja siellä toimivaan äänittäjään jo yhdessä aikaisemmassa tuotannossa, joten äänittäjällä oli jo valmiiksi jonkinlainen kuva nauhoitettavasta musiikista ja kokemus yhdessä työskentelemisestä. Lähtötilanne oli jo valmiiksi positiivinen ja tuttu molemmille aikaisemman yhteistyökokemuksen perusteella. Esituotantovaihe on tärkeää myös tutustumisen näkökulmasta (Äänittäjä 1.).

- *Itse olen pitänyt siitä, että tallentaja tai tuottaja tuodaan mukaan treeneihin ja lyödään soitin käteen, jolloin hän voi itse ottaa konkreettisesti otetta biiseihin. Myös mahdolliset vierailijat olisi hyvä tuoda studioon treenikämpän kautta. Se säästää aikaa ja sovitukselliset visiot ovat hallussa jo ennen varsinaisia äänityksiä. (Tuottaja 2.)*

Äänitteen kuunteli myös studion omistaja, joka toimii ammatikseen tuottajana. Sain häneltä arvokkaita neuvoja äänitystilannetta varten; Materiaali kannatta harjoitella mahdollisimman hyvin, rutiini tuo tallennustilanteeseen varmuutta. Liikaa ei kannata yrittää äänittää liian lyhyessä ajassa, mieluummin laatu edellä ja tasokkaasti muutama kappale, kuin useampi huolimattomasti. (Tuottaja 3.)

On syytä vielä kertaalleen mainita, että mitään varsinaista ulkopuolista tuottajaa ei tässä projektissa ollut. Studion omistaja tarjosi minulle kuitenkin asiakkaana tärkeää asiantuntija-neuvontaa useasti. Kappaleiden tallennustilanteessa ei ollut läsnä orkesterin lisäksi muita kuin äänittäjä. Tämän esimerkin kautta onkin hyvä kiinnittää huomio siihen, miten tärkeää oikeiden yhteistyökumppaneiden valinta on tuotantoprosessissa. Henkilökohtaisesti sain tärkeää apua monessa asiassa sitä pyytämättä ja siitä erikseen maksamatta.

6 Työskentely studiossa sessio 1.

- *Lähtökohta on materiaalin kunnioitus. Ainakin niissä projekteissa, joita olen tehnyt, on materiaali ollut pääasiassa itse tehtyä, joko artistin tai bändin. Kyseessä on hengentuote, jonka tekoon on nähty vaivaa ja käytetty aikaa, joskus jopa vuosikausia, jo ennen kuin ollaan päädytty pohtimaan materiaalin tallennusta. Studion laitteiden teknisen osaamisen/tuntemisen lisäksi paras vaikutus lopputulokseen on läsnäolo sessioiden kaikissa vaiheissa. Pyrin saamaan artistilta/bändiltä parhaan mahdollisen esityksen tallennettua, parhaalla mahdollisella osaamisellani (Äänittäjä 1.)*

Esituotantovaiheen jälkeen siirrytään studiotyöskentelyyn. Studiotyöskentelyssä on monia elementtejä ja muuttujia, jotka vaikuttavat lopputulokseen. Tärkeimpiä työskentelyyn vaikuttavia asioita ovat kuitenkin studiossa vallitseva ilmapiiri sekä prosessin eteneminen. Nämä asiat tulivat korostetusti esille myös haastatteluja analysoitaessa ja näitä seikoista olivat kaikki haastatellut samaa mieltä. Tässä luvussa tarkastellaan edellä mainittua kahta elementtiä studiotyöskentelyyn osallistuvien eri tahojen näkökulmasta.

6.1 Työskentelyilmapiiri, ja miten siihen voidaan vaikuttaa

- *Tuottajan tulee luoda mahdollisimman turvallinen ja luova ympäristö muusikoille prosessin alussa, että käsillä olevasta tuotannosta saadaan paras mahdollinen irti. (Tuottaja 3.)*

Ihmiset luovat itse oman emotionaalisen ympäristönsä, joten jokainen pystyy omalla asenteellaan, suhtautumisellaan ja toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että kaikki viihtyvät sekä tuntevat olonsa turvalliseksi. Tunnetaidot ovat työelämätaitoja yhtä suuressa määrin kuin muu ammatillinen osaaminen. Työtilanteessa, tässä tapauksessa studiossa tapahtuva ryhmätyöskentely, aistimme jatkuvasti asioita ja huomioimme monenlaisia signaaleja ympäristöstä ja toisista ihmisistä. Jos jokin negatiivinen tunnekokemus aktivoituu meissä alamme ehkä huomaamatta toimia varautuneesti ja puolustusasemista käsin. Siksi on tärkeää omata kyky tunnistaa omia tunteita, sekä positiivisia että negatiivisia, ja osata myös vaikuttaa niihin. Nämä taidot ovat tärkeä osa toimivaa työympäristöä. Jos kiellämme tunteita tai emme tunnista niitä voimme alkaa toimia ylikriittisesti ja kyynisesti. Tällainen toiminta on erittäin myrkyllistä hedelmällisen ja rennon äänitystilanteen kannalta, sekä studiossa tapahtuvan luovan prosessin näkökulmasta. (Rissanen 2022,44.)

Rissanen mukaan (Rissanen 2022) Tunneilmasto on ratkaisevassa asemassa, kun mietitään ihmisten turvallisuuden tunnetta ja toimintakykyä. Psykologisesti turvallisessa ilmapiirissä uskallamme ottaa enemmän rohkeita riskejä, emme pelkkää arvostelua ja saamme itseltämme enemmän irti. Luovassa työssä tämä on ensiarvoisen tärkeä asia. positiivinen ilmapiiri mahdollistaa sen, että pystymme olemaan läsnä vapautuneesti ja näin ollen pääsemään haluttuun ja tavoiteltuun lopputulokseen, tai jopa ylittämään itsemme. (Rissanen 2022, 43–44.)

Ratkaisevassa asemassa on myös kuunteleminen. Suurin osa muusikon työstä on kuuntelemista. Korvat sekä persoonallisuus ovat hyvinkin harjaantuneet ammattimuusikolla kuuntelemiseen vuosien saatossa, mutta pitää olla kykyä myös asettua toisen asemaan ja olla empaattinen. Hyvä tapa tunteiden normaaliin käsittelemiseen on niistä puhuminen siten, että koittaa tuoda ne arkiselle tasolle. (Rissanen 2022,43–44.)

- *Hyvä kommunikaatio, tiedon jakaminen, sopivat tauot ja riittävä vireystila. Artisti/bändi tietää parhaiten mitä hän/he haluaa, joten musiikin kuuntelun lisäksi täytyy kuunnella myös häntä/heitä tarkalla korvalla. Myös epävarmoja hetkiä tulee, sekä artistille/bändille että itselle, ja noissa hetkissä on tärkeää säilyttää tyyneys löytää työkaluja, jotka vievät projektia eteenpäin. (Äänittäjä 1.)*

Välittömässä ja rennossa ilmapiirissä ja työympäristössä on kokemukseni mukaan mahdollista päästä parhaaseen mahdolliseen suoritukseen tilanteesta riippumatta. Jokaisella on omat heikkoudet ja vahvuutensa ja tuottajan sekä äänittäjän olisikin hyvä olla myös näistä asioissa tietoinen, herkkävaistoinen ja läsnä. Toisen ihmisen arvostaminen ja hänen työpanoksensa kunnioittaminen ovat lähtökohtaisen tärkeitä. Toimiva tapa on jakaa ideoita, antaa palautetta hyvässä hengessä ja näin olla avuksi myös muille. Hyvää ilmapiiriä voi pitää yllä monin eri keinoin, jokainen ihminen omalla tavallaan. (Muusikko 2.)

6.2 Prosessin eteneminen studiossa

- *Jokainen sessio on erilainen, ja jokaisessa sessiossa on omanlaisensa haasteet. Haasteisiin voi varautua hyvällä vireystilalla. Paikoillaan junnaaminen, kuten myös liiallinen kiire vaikuttaa sessioiden ilmapiiriin epäsuotuisasti” (Äänittäjä 1.)*

Tärkeä asia studiotyöskentelyssä hyvän ilmapiirin lisäksi on prosessin eteneminen. Aikataulu pitää olla suunniteltu niin hyvin, että ei synny kiireen tuntua ja jokainen voi keskittyä osuuksiinsa rauhassa. Samaan aikaan kun prosessin pitää edetä sujuvasti, täytyy soittajille jäädä rauhaa ja aikaa päästäkseen parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Aikaa pitää mahdollisesti olla myös muutosten tekemiseen, esimerkiksi sovituksellisia ratkaisuja voi joutua tarkastelemaan uudestaan vielä studiossa. Asioiden sujuva eteneminen vaikuttaa myös positiivisesti ilmapiiriin.

Paikoillaan junnaamisesta voi päästä eroon esimerkiksi siirtymällä seuraavaan käsillä olevaan asiaan ja palaamalla hankalaan kohtaan myöhemmin uudestaan. Tämänkaltaisen työprosessi onkin malliltaan spiraalin muotoinen. Asiat eivät välttämättä etene suoraviivaisesti eteenpäin, vaan saatetaan palata taaksepäin eri työvaiheissa. (Muusikko 2.)

Omassa tuotantoprosessissa laadin etukäteen johdonmukaisen aikataulun. Aikatauluun jätin sen verran väljyyttä, että muutosten tekeminen oli mahdollista. Asioissa oli sovittelemista, koska apurahapäätöksen jälkeen piti toimia heti. Onneksi olin varmistanut studioilta aikaisemmin, että sinne olisi mahdollista päästä äänittämään näissä puitteissa. Nauhoituksiin oli tarkoitus varata kolme päivää sovittuna viikonloppuna. Miksaamiseen ja muihin jälkiäänityksiin varattiin aikaa alustavasti myös kolme päivää. Näistä seikoista johtuen ei valinnanvaraa studiotyöskentelyn ajankohdaksi ollut paljon. Myös itse apurahan käyttöaika, joka oli heinä-elokuu, saneli tietyt reunaehdot ja aikaikkunan. Aikataulu käytiin etukäteen läpi muusikoiden ja äänittäjän kanssa ja jokainen sitoutui omalta osaltaan sovittuihin päiviin.

Ensimmäinen päivä

Studioon saavuttiin hyvissä ajoin perjantai aamupäivällä. Paikalla oli itseni ja äänittäjän lisäksi rumpali ja basisti. Kitaristi saapuisi seuraavana päivänä. Aikatauluja ei saatu yrityksestä huolimatta sovitettua. Koin kuitenkin tuottajana, että tämä ei hidastaisi prosessin etenemistä. Pystyimme ensimmäisenä päivänä nauhoittamaan pohjia kolmeen kappaleeseen ilman kitaristia. Tämä oli mielestäni hyvä tavoite ja suunnitelma yhdelle päivälle. Tärkeintä oli saada rummut nauhoitetuksi ensimmäiseksi. Käytännössä niin sanotut pohjat äänitetään aina ensimmäisenä ja lauluosuudet viimeiseksi (Mitä äänitteen tuottaminen maksaa n.d.).

Studio, jossa äänitykset tehtiin, oli niin sanottu hybridistudio, eli äänitykset tapahtuvat digitaalisesti ja ääntä prosessoidaan samalla analogisesti. Kyseisissä äänityksistä ääntä prosessointiin enimmäkseen rumpujen osalta erilaisilla mikrofoneilla. Tavoitteena oli näin saada luonnollisemman kuuloista lopputulosta aikaiseksi. Näin toimittiin myös muiden soittimien ja myöhemmin laulun osalta. Toisin sanoen äänitys tapahtui tietokoneelle digitaalisesti ja ääntä prosessoitiin analogilaitteistolla jo äänitysvaiheessa. Äänen prosessointi tarkoittaa käytännössä äänen ajamista erilaisten laitteiden läpi, kuten esimerkiksi kaikulaitteet, kompressorit, ekvalisaattorit jne. (Äänittäjä 1.)

Äänittäjä oli asetellut rummut ja niiden mikrofonit valmiiksi aikaisemmin aamulla. Asioita mutkisti kuitenkin se, että rumpali oli unohtanut omat symbaalinsa kotiin. Onneksi ammatti-

studioissa on yleensä kattava otanta kaikenlaisia soittimia ja puuttuvat osaset löytyivät pienen etsinnän jälkeen. Alkuhidastuksen jälkeen pääsimme aloittamaan äänityksiä.

- *Kannattaa pitää huoli, että soittimet ja vahvistimet on huollettu ja kunnossa, kieliä, kapuloita ja muita toteutukseen tarvittavia vehkeitä riittää. (Tuottaja 2.)*

Äänittäjän pitää tehdä miksauspöytään omat asetuksensa jokaiseen kappaleeseen, riippuen siitä mitä soittimia käytetään ja millaiseen äänimaailmaan pyritään. Tämänkin vuoksi pitää äänityksissä edetä loogisesti vaihe vaiheelta. Asetusten uudelleenjärjestely vie kallista aikaa. Jos halutaan tehdä uusintaottoja tai lisäyksiä kappaleisiin, niin kaikki kannattaa suorittaa samalla kerralla järkevässä järjestyksessä.

Rummut nauhoitettiin ensin niin sanotulla "livemeiningillä" yhdessä basistin ja laulaja ja kosketinsoittajan kanssa. Tämä koettiin parhaaksi menettelytavaksi ennakkosuunnittelussa äänittäjän kanssa ja käytännössä se toimi myös hienosti.

- *Varsinainen bändisoitto studiossa ei tunnu yleensä olevan hankala ottaa haltuun. Kannatan ehdottomasti pohjien äänittämistä livenä. Mahdollisista vuodoista huolimatta "vuoropuhelu" soittajien kesken tuo soittoon eloa ja svengiä. Kimpassa soittaminen on myös tuttua ja tuo turvaa, mikä rauhoittaa mahdollista ylimääräistä jännitystä. (Äänittäjä 1.)*

Tämän jälkeen kaikki muut osuudet piti nauhoittaa kertaalleen uudestaan, koska rummut tällaisessa äänitystilanteessa, vuotavat myös muiden soitinten mikrofooneihin. Hyvän lopputuloksen kannalta kannattaa äänittää osuudet ehdottomasti uudestaan, jotta äänen jälkikäsittely, eli miksaaminen helpottuu.

Ensimmäisenä päivänä saimme äänitettyä kolmen kappaleen rumpu- ja bassoraidat valmiiksi. Koskettimet jäivät seuraavaan päivään kitaroiden kanssa. Lauluosuudet oli tarkoitus äänittää uudelleen viimeisenä päivänä. Äänitettävistä kappaleista kaksi jätettiin myös huomiolle, koska niiden nauhoittaminen ei onnistunut ilman kitaristia.

Toinen päivä

Seuraavasta päivästä muodostui hyvin työntäyteinen ja käytimme kaikki mahdolliset tunnit studiossa. Kitaristi osoittautui sujuvaksi studiotyöläiseksi ja prosessi eteni suunnitellusti, vaikka kappaleihin äänitettiin useita kitara raitoja. Keskimäärin yhtä kappaletta kohden äänitettiin noin viisi keskenään erilaista raitaa. Tässä voikin kiinnittää huomiota jokaisen työpanoksen tärkeyteen. Omakohtaisesti tuntui hienolta se, että muusikko oli valmistautunut ja suunnitellut omat osuutensa huolella.

Myös jäljellejääneet kaksi kappaletta saatiin nauhalle onnistuneesti. Koko kokoonpanon yhteissovittuna tehtyjä ottoja nauhoitettiin yleensä 3–4. Tästä otannasta löytyi jo hyvinkin lopulliselle äänitteelle kelpavaa materiaalia. Kun saimme aikaiseksi oton, joka oli kaikkien mielestä hyvätasoinen, nauhoitimme vielä yhden kerran koko kappaleen uudelleen. Tämä siksi, että suurimman suorituspaineen helpotettua saattaisimme onnistua vielä paremmin. Yleensä näin ei kuitenkaan käynyt vaan soittoa vaivasi epätasaisuus.

Sain myös kosketinsoittimien osuudet soitettua uudestaan. Studiosta löytyi vanha Rhodes piano ja Wurlitzer joiden käyttämistä en etukäteen suunnitellut. Niiden äänimaailma sopi kuitenkin kokeilun jälkeen hienosti neljään kappaleeseen, joten päädyin soittamaan niillä. Viimeisessä kappaleessa käytin studion akustista pianoa. En siis tarvinnut omia soittimiani ollenkaan, vaikka ne olivat mukana. Suunnitelmia kannattaa prosessin edetessä myös muuttaa, jos ilmenee parempia vaihtoehtoja. Päivän äänitykset onnistumisessa auttoi hyvä ilmapiiri ja jokaisen henkilökohtainen keskittyminen ja läsnäolo.

Kolmas päivä

Viimeisenä päivänä nauhoitettiin aamulla kitaroita. Tehtiin myös tarvittavia uudelleensoittoa ja muutamia perkussiolisäyksiä rummuille. Iltapäivällä siirryttiin laulujen äänityksiin. Jostain syystä en yrityksestä huolimatta päässyt haluamani tasoiseen suoritukseen. Kuuma keuhko ja huonosti nukutut ja yöt, sekä myöskin prosessin vaatima keskittyminen ja

henkinen panostus alkoivat näkyä työkykyä heikentävänä väsymyksenä. Valitettavasti asiaan ei auttanut uusintaotot vaan ne verottivat voimia vielä lisää.

- *Päällekkäissoitot, soolot yms. Henk.koht. osuudet, sekä laulut ovat vaativampia ja vaativat myös enemmän malttia. Varsinkin jos on tottunut ns. Vetämään liveinä, voi kuulokkeiden kanssa toimiminen tuntua aluksi oudolta. Uuteen tilanteeseen totuttaminen vaatii aikaa ja erilaisten vaihtoehtojen läpikäymistä (Äänittäjä 1.)*

Asiaan vaikutti mahdollisesti myös se, että henkilökohtaista kokemusta studiossa laulamista oli todella vähän. Olin ollut mukana aikaisemmin yhdessä studiotyöpajassa, jossa nauhoitukset tapahtuivat kokonaan niin sanotulla live tekniikalla. Työpajassa taltioitiin omia kappaleita ja säestettiin myös samalla itseä, joko kitaralla tai pianolla. Kappaleet taltioitiin samanaikaisesti videolle, joten kaikki osa alueet piti saada onnistumaan kerralla.

Tilanne oli työpajassa haastava ja varsinkin itsensä kuunteleminen kuulokkeista vaati erilais- ta tuntumaa kuin esiintymistilanteissa. Olin harjoitellut laulun ja säestyksen hyvin, mutta vaati silti useita uusintaottoja, että päästiin haluttuun lopputulokseen, enkä siltikään ollut siihen tyytyväinen.

Tästä kerrasta oppineena osasin jo varautua tietyllä tavalla haasteisiin, mutta oma kapasiteetti alkoi olla loppuun käytetty. Oli haastavaa hoitaa tuottajan työtä, huolehtia aikatauluis- ta, prosessin etenemisestä, budjetista, majoituksesta, ruuasta, hyvän ilmapiirin ja yhteis- hengen ylläpitämisestä, muiden suoriutumisesta, sekä siitä että pysytään visiossani kappaleiden suhteen. Tämän lisäksi piti onnistua omien osuuksien äänittämisestä. Voikin tarkastella ja miettiä sitä, miten olisi voitu välttää liika kuormittuminen. Tuottajan ominai- suudessa olisi voinut delegoida joitain asioita muille. Delegoiminen tässä tilanteessa ei kui- tenkaan tuntunut luontevalta, koska halusin antaa kaikille työrauhan.

Iltapäivän viimeisen osuuden hoiti sellisti. Tässä kohtaa prosessia oma tehtävä tuottajan ominaisuudessa oli keskittyä saamaan vierailevasta muusikosta kaikki mahdollinen irti. Olimme puhuneet vain puhelimesta emmekä koskaan tavanneet, joten asia vaati erityistä huomiota. Onneksi yhteistyö sujui hyvin. Harmillinen ukkoskuuro keskeytti kuitenkin hienos-

ti edenneet nauhoitukset. Äänittäjä ei uskaltanut pitää kalliita laitteita päällä virtapiikin pelossa. Käytimme tämän ajan hyödyksi sellistin osuoksien tarkentamiseen ja harjoitteluun. Ukkosmyrskyn jälkeen nauhoitimme loput sellostemmat. Asiat sujuivat ongelmitta ja sain mielestäni välitettyä vierailevalle muusikolle tärkeimmät asiat kussakin kappaleessa.

Kappaleista piti saada jonkinlaiset versiot kuunneltaviksi ja lopetimme äänitykset. Äänittäjä teki päivän päätteeksi raakamiksaukset kappaleista. Ne pakattiin mp3 muotoon ja tallennettiin kovalevylle, jonka olin hankkinut tätä varten. Näin bändi pääsisi kuuntelemaan ja kommentoimaan kappaleita vielä ennen lopullista miksausvaihetta, joka oli tarkoitus tehdä elokuussa.

Kuunneltuani kappaleita kotona päädyin siihen tulokseen, että laulut kannattaa äänittää kokonaan uudelleen. Olin varma, että se parantaisi lopputulosta huomattavasti. Lisäksi halusin nauhoittaa joihinkin kappaleisiin stemmoja, mitä en ollut ehtinyt tekemään vielä viime sessiossa ollenkaan.

7 Työskentely studiossa sessio 2.

Olimme varanneet laulujen äänittämiseen ja miksaamiseen kolme päivää. Studion tuottajan mielestä kannattaisi henkilökohtaisesti olla läsnä myös miksausvaiheessa. Näin pystyisin suoraan kommentoimaan kuulemaani miksaajalle ja keskustelemaan vaihtoehtoista. Ensimmäisenä päivänä nauhoitettiin pelkästään lauluosuuksia.

Neljäs päivä

Ensimmäisenä päivänä nauhoitettiin pelkästään lauluosuuksia ja tällä kertaa kaikki sujui studiossa huomattavasti helpommin. Olin saanut ylimääräistä valmistautumisaikaa runsaasti ja harjoitellut osuoksiani hyvin. Pystyin keskittymään vain ja ainoastaan omaan suoritukseen, koska muita kuin äänittäjä ei ollut paikalla. Olin myös levännyt hyvin ennen studioon menemistä. Tilanne oli myös jo tutumpi aikaisemman kokemuksen perusteella.

Kolmen kappaleen lauluosuudet saatiin äänitettyä ensimmäisenä päivänä. Olin suunnitellut kappaleisiin ennalta useita stemmaraitoja, joten aikaa kului, vaikka työskentelytahti oli hyvä. Viimeisen kappaleen lauluosuudet äänitettiin seuraavana aamuna, jonka jälkeen siirryttiin miksaamaan kappaleita.

Olin päätenyt siihen tulokseen, että viidestä nauhoitetusta kappaleesta miksattavaksi ja masteroitavaksi päätyisi neljä. Viidennen kappaleen lauluosuuksia ei näin ollen äänitetty enää uudelleen. Budjetti alkoi olla käytetty, eikä kaksi päivää riittäisi kaikkien viiden kappaleen viimeistelyyn.

8 Jälkituotantovaiheet

8.1 Miksaaminen

- *Esituotanto ja varsinaiset sessiot antavat osviittaa myös miksausvaiheeseen. Artisti/bändi tuo yleensä esille näkemyksiään pitkin projektia, joten mielestäni miksaus alkaa jo esituotannosta. (Äänittäjä 1.)*

Miksaaminen on yksi äänitteen tuotannon tärkeimmistä työvaiheista. Se ei ole pelkkää teknistä suorittamista vaan se vaatii luovuutta ja tarkkuutta. Äänitetyn kappaleen työstäminen vaatii paljon kokemusta ja ammattitaitoa. Ei riitä, että kappale on hyvä löytääkseen kuulijakuntansa sillä hyvä ja tasapainossa oleva äänimaailma on nykypäivänä tärkeässä asemassa. Kappaleessa pitää myös olla jotain millä se erottuu massasta. Miksausvaiheessa kappale niin sanotusti herää henkiin ja löytää lopullisen muotonsa. (Korpela n.d.)

Viides ja kuudes päivä

Seurasin studiossa miksaajan työtä. Kuuntelin työskentelyn tuloksia studiomonitoreista ja kommentoin kuulemaani. Tarkensin ja selitin omaa visiotani siitä, millaisen halusin äänimaailmasta, jos oli tarpeellista. Pääasiallisesti miksaamisessa kuten äänittämisessäkään ei ole mitään yleispätevää ohjetta mitä tulisi noudattaa. Jos lopputulos kuulostaa omaan korvaan hyvältä niin silloin on tehty asiat oikein. (Mitä äänitteen tekeminen maksaa n.d.).

Olin erittäin tyytyväinen lopputuloksiin ja koin että miksaaja oli hyvin sisäistänyt oman visio-
ni ja tavan millä toivoin kappaleita käsiteltävän. En kokenut tarpeelliseksi olla läsnä enää
viimeisenä päivänä. Lähinnä koin, että hidastin vain prosessia läsnäolollani ja päätin antaa
miksaajalle työrauhan. Viimeisen päivän miksaaja työskenteli studiossa yksin ja olin häneen
vain kerran yhteydessä kysyäkseni työn etenemisestä. Työ eteni hyvin ja illalla kaikki kappala-
leet olivat illalla valmiita.

Kun kappaleiden miksaus valmistui, ne lähetettiin minulle ja orkesterille kuunneltavaksi.
Tässä vaiheessa täytyy tarkentaa, että studiossa kuuntelu on huomattavasti laadukkaampaa
hyvistä kaiuttimista, kuin kotikuunteluun saadut mp3 versiot. Ennen masterointia ero on
vielä huomattavampi, joten se kannattaa ottaa huomioon, kun analysoidaan kuuntelemalla
sitä, onko miksaus sellainen kuin sen halutaan olevan. Miksausta analysoitaessa kannattaa
ottaa huomioon se, että erilaiset laitteet toistavat ääntä eri tavalla. Kannattaakin kuunnella
miksausta erilaisilla laitteilla ja erilaisissa tiloissa kuten autossa, kotikaiuttimilla, kuulokkeilla.
Erilaisissa ympäristöissä ja erilaisilla laitteilla musiikki toistuu eri tavoilla (Tuottaja 3.).

Jokainen orkesterin jäsen kommentoi kuuntelun jälkeen kappaleita ja lopputulosta. Olimme
yhtä mieltä siitä, että työ oli laadukasta ja vastasi ennako odotuksia. Suurempia mielipide
eroja asioista ei ollut, mutta on tietenkin selvää, että jokainen kuunteli erityisen tarkasti ja
kriittisesti omia osuuksiaan. Henkilökohtaisesti huomion kiinnitti se, että yhden kappaleen
lauluraidat oli tuplattu koko matkalta alusta loppuun. Keskustelin asiasta sähköpostin väli-
tyksellä miksaajan kanssa. Harkinnan jälkeen ja kun olin antanut äänitteen kuunneltavaksi
kahdelle ammattilaulajalle päädyin siihen, että raidat saavat jäädä sellaisenaan. Näissä ta-
pauksissa kyse on pääasiassa makuasioista. Tällä kertaa päätin luottaa miksaajan mielipitee-
seen ja ammattitaitoon. Näin tuotettuna laulu kestäisi mahdollisesti useamman kuuntelu-
kerran.

- *Tuotantoon intohimoisesti paneutuminen voi johtaa ankaraan vääntöön erilaisista miksausnäkemyksistä, mikä taas parhaimmillaan voi puskea koko projektin seuraavalle tasolle tai kehnoimmillaan johtaa ylitsepääsemättömään konfliktiin. (Äänittäjä 1.)*

8.2 Masterointi

Äänitteen tuottamisen viimeinen vaihe on masterointi. Tällöin masteroija on myös viimeinen henkilö, joka voi vielä vaikuttaa kappaleen sävyihin ja dynamiikkaan (Korpela n.d.). Masterointi on yhdistelmä teknistä osaamista ja tunnetta ja artistin tai bändin kannattaakin keskustella miksaajan, tuottajan ja äänittäjän kanssa siitä mihin pyritään ja mikä on oma visio (Alho n.d.).

Masteroinnissa kappaleet siistitään ja laitetaan lopulliseen järjestykseen, jos on kyse albumista. Masterointi luo myös lopullisen soundin äänitteelle. Masterointi ei ole miksaamista, joten tässä vaiheessa ei ole enää mahdollista puuttua raitojen keskinäiseen balanssiin, Erilaisiin toimenpiteisiin kuuluu muun muassa ekvalisointi, kompressointi ja limitointi sekä mahdolliset stereokuvan säädöt. Lisäksi säädetään kappaleiden keskinäinen ja absoluuttinen voimakkuus ja lisätään viimeisenä prosessointimenetelmänä dither- signaali. (Miten masterointi tehdään? n.d.)

Masteroija niin sanotusti käsittelee ja viimeistelee ääniraidat niin että kappaleita voi soittaa esimerkiksi radiossa. Tämä viimeistelykäsittely nostaa musiikin äänenvoimakkuuden oikealle tasolle sekä siisti ja kiillottaa lopputuloksen (Korpela n.d.).

Studion omistaja suositteli edullista ja ammattitaitoista masteroijaa, jolle äänitykset toimitettiin studion toimesta. Tässä vaiheessa jokaiselle kappaleelle luodaan myös oma IRSC-koodi, jonka avulla kappaleen hallinnoiminen on helpompaa ja luotettavampaa. IRSC-koodin antaminen kuuluu tuottajan tehtäviin ja se pitää antaa jokaiselle äänitteen kappaleelle. IRSC-koodi on tavallaan kappaleen sormenjälki ja kahta samanlaista ISRC-koodia ei pitäisi olla olemassa. (IRSC- tietoa äänitteen tuottajalle n.d.)

Masteroijalle pitää toimittaa etukäteen seuraavat tiedot;

- Bändin tai artistin nimi
- Äänitteen nimi
- Levykoodi
- Äänitteelle tulevien kappaleiden ISRC-koodit
- Kappaleiden nimet
- Kappaleiden järjestys äänitteellä

(Omakustanneäänitteen julkaiseminen 2021.)

Masteroinnilla on erittäin suuri merkitys lopputuloksen kannalta. Tämän työvaiheen jälkeen voikin kuka tahansa huomata selkeän eron äänenlaadussa. Studion omistava tuottaja ja kappaleiden miksaaja kuuntelivat myös lopputuloksen. Studion omistaja teki muutaman parannusehdotuksen joidenkin äänentaajuuksien leikkaamisesta ja kappaleet lähetettiin toiselle masterointikierrokselle. Tässä kohtaa on hyvä huomioida se, että sain arvokasta apua ammattimaiselta taholta käsin. Itse en olisi osannut tehdä kyseisiä korjausehdotuksia. Lisäksi pyysin vielä henkilökohtaisesti muutaman kohdan hiomista äänentasojen osalta.

Tehtyjen muutosten jälkeen kappaleet kuulostivat huomattavasti paremmalta. Kannattaa siis ehdottomasti pyytää korjauksia, vaikka ei ihan tarkkaan osaisi eritellä tai selittää korjattavaa asiaa. Ainakin tässä tapauksessa ammattilainen osasi poimia oikeat asiat kommentoitani ja tehdä haluamani muutokset. Tämän jälkeen minä ja koko muu orkesteri oli hyvinkin tyytyväinen lopputulokseen ja koimme että kappaleet olivat valmiita julkaistavaksi.

9 Julkaiseminen

Kuka tahansa voi julkaista musiikkiaan ja tavoittaa muutamassa minuutissa koko maailmanlaajuisen kuulijakunnan pelkällä napin painalluksella. Musiikin julkaisemisesta tulee kuitenkin mutkikkaampaa, jos halutaan saada asianomaiset korvaukset sekä julkaista kappale kaikissa suoratoistopalveluissa. Asia johtuu siitä, että suoratoistopalvelut kuten esimerkiksi Spotify eivät tee sopimuksia yksittäisten henkilöiden tai edes pienempien levy-yhtiöiden kanssa. Tämän vuoksi tarvitaan välikäsi, jota kutsutaan aggregaattoriksi eli musiikin digitaali-seksi jakelijaksi. Jakelijat välittävät artistilta saamansa musiikin, tekijätiedot ja levynkannet

suoratoistopalveluille. Äänitteen julkaisijalle eli artistille tai bändille aggregaattorit puolestaan välittävät korvaukset sopimuksen ja kuuntelumäärien mukaan. (Jokelainen 2019.)

9.1 Teosto ilmoitukset

Ennen julkaisua pitää olla myös yhteydessä Teostoon ja tehdä kappaleista teos ilmoitukset. Mitä aikaisemmassa vaiheessa ilmoitukset tehdään, sitä todennäköisemmin korvaukset löytyvät oikeaan osoitteeseen. Teosto valvoo ja ohjaa tekijänoikeuksia ja välittää tekijänoikeuskorvaukset oikeaan osoitteeseen. (Jokelainen 2019.) Teosto ry on aatteellinen ja voittoa tavoittelematon yhdistys. Sen perustehtäviin kuuluu valvoa musiikintekijän oikeuksia ja tilittää korvauksia musiikin julkisesta käytöstä sekä esittämisestä musiikin tekijöille ja kustantajille. (Teosto/Tekijänoikeus.fi n.d.)

Teostoon liitytään asiakkaaksi kertamaksulla. Itse olin hankkinut asiakkuuden 2015, joten tämä asia oli kunnossa. Myös Gramexiin pitää tehdä asianmukaiset ilmoitukset. Erona Teosto ja Gramex ilmoituksissa on se, että Teosto ilmoitukset kannattaa tehdä heti kun kappale syntyy.

9.2 Gramex ilmoitukset

Gramex ilmoitukset tehdään, kun kappale julkaistaan virallisesti. Ääniteilmoitus pitää tehdä MyGramex-portaalissa viimeistään äänitteen julkaisukuukautta seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Portaalista löytyy täyttämiseen selkeät ja hyvät ohjeet. Ääniteilmoituksen yhteystietojen perusteella Gramex lähettää uusille asiakkaille asiakassopimukset. Ääniteilmoitus pitää täyttää, vaikka äänite julkaistaisiin vain digitaalisessa muodossa. (Ääniteilmoituksen täyttäminen- Gramex 2021.)

9.3 Jakelijat

Jakelijan kanssa tehdään ensin sopimus. Seuraavaksi musiikin tekijä toimittaa aggregaatille musiikki- ja kansitiedostot sekä tekijätiedot. Tämän jälkeen jakelija huolehtii, että tiedostot ovat oikeassa formaatissa ja toimittaa kaiken eteenpäin musiikkipalveluihin. Jakelijat pysty-

vät luomaan kappaleille myös tarvittavat ISRC-, UPN-, ja EAN-koodit, jos niitä ei ole vielä olemassa. Näiden Koodien perusteella teos tunnistetaan digimaailmassa. (Jokelainen 2019.)

Julkaisukanavaa valittaessa on syytä käyttää harkintaa, sillä erilaisia kanavia on olemassa kymmenittäin. Keskeistä valinnassa on se, kuinka hyvin jakelija tavoittaa erilaiset striimaus ja latauspalvelut. Suosituimpia jakelijoita ovat esimerkiksi; CD Baby, United Screens, Distrokid, Ditto, United Screens, Record Union, Orchard ja Tunecore. (Jokelainen 2019.)

Suomessa toimivia musiikin digitaalisia jakelijoita ovat Musiikin digitaalinen jakelu (MDJ) ja Musakonttori. Näiden jakelijoiden etuna on se, että ne pystyvät tarjoamaan palvelua suomeksi ja ovat helpommin tavoitettavissa, jos ongelmia ilmenee. Ulkomaisiin palveluihin on usein vaikea saada yhteyttä tai joutuu odottamaan vastausta. (Jokelainen 2019.)

Sopimusten kanssa kannatta myös olla tarkkana. Jakelijat veloittavat palveluistaan eri tavoin joko kertamaksuluonteisesti, vuosimaksulla tai kuuntelijamäärän mukaan. Yksiselitteisesti parasta vaihtoehtoa ei ole vaan asia pitää tarkastella tapaus kohtaisesti. Esimerkiksi jos on odotettavissa suuria kuuntelumääriä kannattaa todennäköisesti valita kerta- tai vuosimaksu. (Jokelainen 2019.)

Taulukko 2. Kolmen suosituimman aggregaattorin julkaisualustat ja hinnoitteluperusteet.

Cd Baby	Spotify, Apple Music, TikTok, Amazon, Pandora, YouTube, Deezer jne.	Kertamaksu kappalekohtaisesti. Perushinta. 9.95 € Pro julkaisu sisältäen mm. Maailmanlaajuinen julkaisu ja korvausten kerääminen 29.95 € Albumihinta 29 € ja Pro hinta 69 €. Korvaukset tilitetään viikoittain. Ei vuosimaksuja. (CD Baby: Digital music distribution – Sell & Promote Your Music 2022.)
---------	---	--

Distrokid	Spotify, Apple, Amazon, Tidal, TikTok, YouTube, jne.	Rajaton määrä latauksia pelkällä vuosimaksulla. 19,99 \$ Korvaukset 100 % kuukausittain aiakkaille. (Distrokid: Upload and sell your music n.d.)
Ditto	Spotify, Apple Music, Amazon, Pandora, Tidal, Vevo, TikTok, deezer, Tunecore.	30 päivää ilmaiseksi, tämän jälkeen 19 € vuosimaksu. Ditto ottaa 10 % kaikista rojalteista. (Ditto Music distribution/ Sell music online and keep 100 %. n.d.)

Omien kappaleiden julkaisualustaksi valikoitui Distrokid, joka valikoitui alustaksi suosionsa ja suositusten perustuen huolimatta siitä, että suuria kuulijamääriä ei kappaleille odotettu. (Distrokid: Upload and sell your music. n.d.)

Parhaat äänitiedostomuodot julkaista kappaleita ovat wave 24 bit 44.1 kHz ja True peak – 1dB. (Tips to prepare tracs for best audio mastering n.d.). Dynamiikkaan ei paljoa pysty vaikuttamaan, mutta -14 LUFS masterille on paras ja – 10 LUFS hyvä. (Best masteringlevel for streaming- Sage audio n.d.)

Distrokidiin ladataan albumin nimi, kappaleet ja niiden nimet, tekijätiedot ja levyn kansi. PNG ja 3000 px koossa on suositus. Liian suuret tiedostot hidastavat sivustojen toimintaa, joten kannattaa opetella kuvien optimointi. (Lempeä n.d.). Kun kappaleet ovat spotifyssä niin tämän jälkeen voi linkittää artistitilin kyseiseen julkaisuun. Tänne saa ladattua myös header-kuvan, bion ja kuva-albumin, josta näkee sitä kautta tilastoinnin tarkasti ja kappalekohtaisesti. (Muusikko 2.)

Taulukko 3. Suositeltavat tiedostomuodot ja tarvittavat tiedot julkaisulle

Suosittelut äänitiedostomuodot	Wawe 24 bit 44.1 khz ja True peak -1dB.
Suositus Masterille	-14 Lufs
Albumille/julkaisulle tarvittavat tiedot	Kappaleet, niiden nimet ja tekijätiedot
Suosituskoko levyn kannelle	Koossa PNG ja 3000 px

Koska kappaleet, jotka äänitin studiossa, olivat tunnelmaltaan hyvinkin kesäisiä, päätin siirtää julkaisemisen vuoden 2022 keväälle. Lisäksi halusimme tehdä esiintymisen julkaisemisen yhteydessä. Koronarajoitusten takia suunnitelma olisi ollut hyvinkin epävarmaa toteuttaa 2021 talvella.

10 Kustannukset

Mitä oman musiikin äänittäminen, ja julkaiseminen sitten maksaa? Jos tarkastellaan ensimmäisenä pakollisia välttämättömiä kuluja, joita äänitteen, albumin tai single julkaisun tekeminen maksaa, niin niitä ei ole. Käytännössä on mahdollista nauhoittaa oma musiikki kotona, niin sanotussa kotistudiossa, sijoittamatta siihen rahaa lainkaan, jos ei lasketa tietokonetta, soittimia ja muita tarvittavia laitteita, joita muutenkin todennäköisesti käytetään harrastuksessa tai työssä.

Realistisesti ajateltuna ja tässä tutkitussa tapauksessa, on kuitenkin jotakuinkin välttämätöntä vuokrata jonkinlainen studio, jossa kappaleet on mahdollista taltioida ammattimaisesti. Studio aikaa pitää varata sen verran, kuinka monta kappaletta aiotaan taltioida ja hinta

määräytyy sen mukaan. Studiot veloittavat paikasta riippuen joko tunti, tai päiväkohtaisesti. Keskimäärin yhden kappaleen äänityksiin kannattaa varata aikaa yksi päivä. (Corcoran 2015.)

Omaa musiikkia voi taltioida hyvin erisuuruisilla budjeteilla. Jos projektin toteuttamiseen käytetään huippu studiota ja huippumuusikoita saadaan projekti toteutettua nopeasti ja ammattitaitoisesti. Myös hinta nousee helposti 20.000 eurosta ylöspäin. Tämäkin hinta on vielä suhteellisen alhainen, jos tarkastellaan kansainvälisten artistien julkaisuja, joihin saateen kuluttaa helposti miljoonia euroja. Käytännössä ei olekaan olemassa rajaa sille miten paljon studioäänityksiin voi sijoittaa. On syytä kiinnittää huomio siihen seikkaan, että aina käytetty rahamäärä ei välttämättä kuulu lopputuloksessa. (Mitä äänitteen tekeminen maksaa. n.d.) Hyvin tyypillinen tilanne on, että bändillä on käytettävissä 3000 € (Mikä on paras tapa julkaista omaa musiikkia 2019).

Saamani apuraha eli käytettävissä oleva budjetti oli yhteensä 4000 €. Tällä summalla olisi ollut mahdollista jopa nauhoittaa kokonainen levy, jos ei olisi muita kuluja kuin studion vuokraamiseen, äänittäjän palkkaamiseen sekä masterointiin liittyvät kulut. Asiaa tarkasteltaessa pitää kuitenkin muistaa, että yksi tai muutama erittäin laadukkaasti tehty kappale on aina parempi vaihtoehto kuin levyllinen sinne päin tehtyjä. Määrä ei korvaa laatua tässä asiassa. (Mikä on paras tapa julkaista omaa musiikkia 2019.)

Kyseessä oli digitaalisen julkaisun tekeminen, joten kappaleiden fyysiseen painamiseen ja julkaisemiseen Cd-levylle tai vinylille ei tarvinnut budjetoida rahaa. Omassa tuotannossani studion vuokrahintaan sisältyi myös äänittäjän palkka eli kyse oli kokonaissummasta. Kyseisen studion vuokrahinta päivältä oli 400 €. Sain tarjouksen studion omistajalta kolmelta päivältä 1000 €. Tähän kuului siis koko studio, siellä olevat soittimet ja tarvittavat laitteet ja äänittäjä. Lisäksi tämän summan päälle lisättiin ALV 24 % eli 240 €. (ALV- laskuri n.d.). Toisen kolmen päivän studio sessio, jossa äänitettiin laulut ja miksattiin kappaleet, maksoi saman verran. Yhteensä kuusi studiopäivää, äänitykset sekä miksaus, kustansi 2480 €. Tämän jälkeen kokonaisbudjettista jäljelle jäi käytettäväksi 1520 €.

Muusikoiden kanssa neuvottelin kokonaissumman 200 € henkilöä kohden, joka maksettaisiin urakkaluonteisesta työstä. Muusikot viettivät studiossa vaihtelevia tuntimääriä ja päiviä omista osuuksista riippuen, mutta palkkio sovittiin kaikille samaksi tasapuolisuuden nimissä. Kyseessä oman orkesterini muusikot, joiden kanssa olin työskennellyt jo vuosia sellistä lukuun ottamatta. Samapalkkaisuus sopi tilanteeseen ja kaikki osapuolet olivat siihen tyytyväisiä. Muusikkojen liitto on määritellyt yhden kertaluonteisen studiosession minimi palkkioksi 162,40 € (Muusikkojen liitto 2016). Palkkiot on mahdollista neuvotella niin kuin itse parhaaksi näkee, mutta mielestäni liiton asettamat hinnat ovat hyvä vertailukohta, kun tarkastellaan muusikoiden palkkaamista. Neljän muusikon palkkaamisen kuluiksi muodostui yhteensä 800 €.

Nämä olivat omassa projektissani niin sanotut pakolliset kulut, joita ei voinut välttää. Omat resurssit huomioon ottaen oli julkaisun kannalta hyvin oleellista tehdä äänitys ammattistudiossa ammattimaisen äänittäjän- ja muusikoiden kanssa. Budjetista oli näin ollen välttämättömien kulujen jälkeen jäljellä 720 €.

Rahaa tarvittiin vielä majoitukseen ja matkoihin. Orkesterin jäsenten ja oma majoitus kahdelta yöltä, sekä bensakulut kustansivat yhteensä 500 €. Lisäksi piti hankkia kovalevy kappaleiden tallentamista varten 45 €. Neljän Kappaleiden masterointi kustansi yhteensä 230 € (Alho n.d.).

Tässä vaiheessa onkin syytä kiinnittää huomiota niin sanottuihin ei pakollisiin tai välttämättömiin kuluihin kun suunnitellaan budjetointia. Jos mahdollista niin niissä kannattaa säästää ja miettiä mahdollisia kuluttomia vaihtoehtoja tai ainakin käyttää rahat järkevästi. Majoitukseen tai muuhun ylimääräiseen tuhlaaminen ei todennäköisesti tee julkaisusta yhtään sen parempaa (Corcoran 2015.).

Kun tarkastellaan budjettisuunnittelun onnistumista jälkeenpäin, voidaan huomata, että se ylittyi jonkin verran. Budjetti oli 4000 € ja se ylittyi 75 €. Todennäköisesti kuluja oli vielä

enemmän otettaessa huomioon ruokakustannukset ja muut ylimääräiset menot, joita tähän summaan ei ole laskettu. Ylittymiseen syy oli mahdollisesti eteen tulleet muutokset työvaiheissa ja kustannukset, joita en osannut huomioida etukäteen.

Taulukko 4. Julkaisun tuotantoprosessin kustannukset tiivistettynä

<i>Studion vuokratkustannukset kuudelta päivältä sisältäen äänitykset, masteroinnin ja yhden studiohenkilön palkan</i>	2480 €
<i>Muusikoiden palkkakustannukset sisältäen neljän muusikon palkan</i>	800 €
<i>Majoituskulut neljältä henkilöltä kahdelta yöltä</i>	370 €
<i>Matkakulut sisältäen bensakulut harjoituksiin sekä studiolle</i>	130 €
<i>Masterointikulut sisältäen neljän kappaleen masteroinnin</i>	230 €
<i>Ulkoisen kovalevy kappaleiden tallentamiseen</i>	45 €
<i>Julkaiseminen (vuosimaksu)</i>	20 €
Yhteensä	4075 €

11 Haastattelukysymykset

1. Minkä koet olevan tuottajan/äänittäjän tehtävä/rooli äänitysprosessin eri vaiheissa edeten alusta loppuun?
2. Miten studiotyöskentelyyn kannattaa mielestäsi valmistautua etukäteen?
3. Mitkä asiat edesauttavat mielestäsi sitä, että studiossa päästään parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen?
4. Miten paljon miksausvaiheessa voidaan vaikuttaa itse lopputulokseen tuottajan/äänittäjän näkökulmasta, ja kannattaako mielestäsi ns. artistin olla paikalla tässä vaiheessa?
5. Mitkä asiat edesauttavat omasta kokemuksestasi sitä, että artisti tai muusikko ei mene kipsiin äänitystilanteessa? Ja mikä mahdollisesti auttaa, jos näin käy?
6. Mitkä asiat auttavat ylläpitämään hyvää ilmapiiriä studiossa työskenneltäessä? Miten itse toimit ammattilaisena

Lisäkysymykset

Selitä seuraavat käsitteet; Saundireferenssi? Raakamiksaus? Äänen prosessointi? Kompressointi? Analoginen? Digitaalinen? Kelalle nauhoittaminen?

Kuvaile miten oman projektini kappaleet äänitettiin? Prosessoitiinko saundeja jo äänitys vaiheessa, vai äänitettiin ns. raakana?

12 Haastatteluiden analyysi

Tutkimukseen haastateltiin kolmea eri musiikkialan tuottajaa, lähinnä alan pienempiä toimijoita. Suurimpien yhtiöiden tuottajia ei tähän otokseen valikoitunut, koska kyse on omakustanteen tekemisestä pienemmässä kontekstissa. Haastateltavista tuottajista yksi oli osallistunut prosessiin myös omalla työpanoksellaan. Lisäksi haastateltiin yhtä äänittäjää ja kahta muusikkoa, jotka myös olivat mukana omassa tuotannossani. Haastateltavien valinnassa otettiin huomioon ammattimaisuus sekä kokemus ja asiantuntemus alalta, painottaen monipuolista tuntemusta studiotyöskentelystä ja tuottamisesta. Haastateltavat olivat kaikki

miehiä ja iältään 28–56 vuotta. Heistä jokainen on toiminut musiikkialan ammattilaisena useita vuosia. Joukossa oli useita Emma ehdokkuuksia saanut tuottaja, muita tunnustuspalkintoja saanut tuottaja, sekä palkittu ja pitkän uran tehnyt muusikko ja äänisuunnittelija. Muusikot, joita haastateltiin, olivat myös ammattilaisia.

Haastattelu tapahtui verkkokyselynä ja kysymyksiä ei muokattu minkään ammatinharjoittajan näkökulmasta soveltuvammaksi, vaan ne esitettiin kaikille samanlaisina ja samassa muodossa. Jokainen haastateltava vastasi vapaamuotoisesti kuuteen kysymykseen soveltaen ja syventäen niitä omasta näkökulmasta. Lisäksi tuottajille ja äänittäjälle lähetettiin vielä täydentäviä kysymyksiä, joissa pyydettiin selittämään alan eri käsitteitä. Lisäkysymyksiin saatiin vastauksia yhdeltä tuottajalta sekä äänittäjältä.

Haastattelussa haluttiin selvittää kunkin osapuolen osallistumista ja työpanosta tuotantoprosessiin. Kyselyssä selvisi muun muassa studiotyöskentelyn tärkeimmät elementit, kuten ilmapiiri ja sen vaikutus työskentelyyn ja lopputulokseen, sekä itse prosessin etenemiseen vaikuttavat tekijät. Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että positiivisella ilmapiirillä on hyvin suuri vaikutus työn onnistumiseen ja parhaaseen lopputulokseen pääsemisen kannalta. Hyvä ennakkovalmistautuminen ennen studioon menemistä ja tätä kautta esituotantovaiheen perusteellisuus olivat myös jokaisen kyselyyn vastanneen mielestä ensiarvoisen tärkeitä seikkoja. Tarkka ennakkosuunnittelu ja realistiset sekä tarpeeksi väljät aikataulut takasivat kaikkien mielestä sen että omaan suoritukseen pystyi panostamaan kunnolla studiossa.

Analysoitaessa ensimmäistä kysymystä tuottajan roolin tärkeimpinä asioina pidettiin läsnäoloa prosessin kaikissa vaiheissa alusta loppuun. Turvallisen, luovan sekä rennon työskentelyilmapiirin luominen koettiin ensiarvoisen tärkeäksi. Näin ei turha jännitys pilaa muusikon suoritusta studiossa. Esituotantovaiheessa esille nousi keskustelun ja luontevan kommunikoinnin tärkeys artistin ja bändin kanssa. Myös artistin ja bändin näkemyksen, vision sekä materiaalin kunnioittaminen ja siihen huolellinen tutustuminen ennakkoon koettiin tärkeäksi. Itse studiossa arvostettiin teknistä osaamista, varsinkin äänittäjän osalta. Studion laitteiden ammattitaitoista tunteminen, kannustava ote, sekä äänitystilanteen huolellinen suun-

nittelu koettiin edesauttavan prosessin luontevaa sujuvaa etenemistä. Tuottajan koettiin kuitenkin olevan koko projektin luova suunnittelija koossapitävä voima.

Studiotyöskentelyyn valmistautumista tarkasteltaessa vastauksista kävi ilmi että, tärkeimpänä asiana pidettiin haastateltavien kesken materiaalin perusteellista harjoittelua ja yksityiskohtien hiomista ennen studioon menoa. Rutiinin koettiin tuovan varmuutta äänitystilanteeseen. Lisäksi Esituotantovaiheessa tärkeää oli tehdä demoäänitykset tuottajalle sekä äänittäjälle. Demoäänityksiä on tarkoituksenmukaista ja tarpeellista kuunnella yhdessä ja pohtia mahdollisia sovituksellisia ratkaisuja hyvissä ajoin ennen studioon menemistä. Saudi-referenssien hakeminen koettiin myös tärkeäksi asiaksi. Näin äänittäjällä on jo ennakkoon selkeä kuva siitä millaiseen äänimaailmaan ja lopputulokseen pyritään. Myös keskustelua siitä mikä on riittävä studioaika suhteessa haluttuun lopputulokseen, pidettiin tärkeänä. Studioaika on kallista, joten sinne ei kannata mennä harjoittelemaan. Kaiken kaikkiaan hyvä ennakkosuunnittelu ja kokonaisvaltainen valmistautuminen äänitystilanteeseen koettiin tärkeäksi.

Kaikkein tärkeimpänä asiana studiotyöskentelyssä kaikkien haastateltavien mielestä pidettiin siellä vallitsevaa ilmapiriä. Tähän asiaan panostaminen koettiin tärkeäksi hyvin harjoittelun ohjelmiston ja asianmukaisen aikataulusuunnittelun lisäksi. Omaan vireystilaan panostaminen nukkumalla ja syömällä hyvin koettiin auttavan keskittymisessä ja tarvittavan rentousten saavuttamisessa. Positiivisen ja läsnä olevan mielialan ylläpitämistä pidettiin ensiarvoisen tärkeänä. Koettiin myös, että näin toimimalla pystytään vaikuttavan muiden studiosessiossa läsnä olevien ihmisten mielialaan ja työskentelyyn positiivisesti.

Miksaamisen kannalta tärkeäksi asiaksi nousi jo valmiiksi hyvät lähtösaundit itse äänitystilanteessa koska tämän koettiin helpottavan työtä huomattavasti. Miksausessa on paljon makuasioita ja mielipide siitä kannattaako artistin tai bändin olla tässä vaiheessa läsnä vaihteli haastateltavien osalta suuresti. Tämä kysymys jakoikin mielipiteitä selkeästi eniten. Osan haastateltavien mielestä kannatti olla ehdottomasti paikalla, toisten mielestä ei missään tapauksessa, sekä kaikkea tältä väliltä. Oma mielipiteeni kokemuksen perusteella on se, että paikallaolo varmistaa ainakin sen, ettei tule mitään negatiivisia yllätyksiä. Miksaajan mielipide

ja maku voi olla jotain muuta kuin oma visio. Tässäkään asiassa ei ole yhtä oikeata vastausta, vaan kannattaa tarkastella asia aina tapauskohtaisesti.

Välitön ja rento ilmapiiri on myös vastausten perusteella olennainen asia liian jännityksen ja suorituspainoiden kanssa kamppailtaessa. Omasta vireystilasta huolehtiminen koettiin edelleenkin olennaisen tärkeäksi myös tässä kohtaa. Lisäksi olennaisena asiana pidettiin hyvää kuuntelua, jotta muusikko saa selvää niin taustasta kuin omasta suorituksesta tarpeeksi hyvin. Studioissa kannattaa ehdottomasti vaatia äänittäjältä oman kuulemisen tarkistaminen kohdalleen. Erilaisia kuulokkeita kannattaa myös kokeilla ja valita vaihtoehdoista itselleen sopivimmat.

Bändin yhteissoitto tuo yleensä tuttuutta ja turvaa, mikä rauhoittaa mahdollista ylimääräistä jännitystä yhden haastatteluvastauksen mukaan (Äänittäjä 1.). Myös äänittäjän läsnäolo ja eri ottojen tarkkaavainen kuuntelu sekä välitön palautteen antaminen, ohjaa yleensä soittajien keskittymisen oikeaan asiaan. Näin mahdollinen ylimääräinen jännitys saadaan eliminoitua ja suoritus paranee. (Äänittäjä 1.) Liika jännitys myös yleensä helpottaa suorituksen edessä (Tuottaja 3.).

Tuottajan sekä äänittäjän tuki artistille ja bändille sekä materiaalin kunnioitus ja arvostaminen ovat avainasemassa tuotantoprosessissa. Rauhallisuus ja välitön ilmapiiri, rentous, ammattitaito ja äänitystilanteen kiireettömyys sekä prosessin sujuva eteneminen ovat myös tärkeitä seikkoja. Tässä muutamia keskeisiä teemoja haastatteluvastauksia analysoitaessa, kun tutkitaan hyvään lopputulokseen pääsemistä edesauttavia seikkoja.

13 Loppupohdinta

Eettisyyttä ja luotettavuutta pohdittaessa tärkeimpinä aineistoina käytin keräämäni haastatteluita, sekä tämän lisäksi alan ammattijärjestöjen julkaisuja ja ammattilaisten kirjoittamia artikkeleita. Haastateltavina oli alansa hyvin tuntevia ammattilaisia laajalla kokemuspohjalla. Haastattelut tapahtuivat anonymisti ja vapaaehtoisesti ja hyvää etiikkaa toteuttaen. Osa haastatelluista osallistui myös läsnä olleena projektiin, joten vastaukset ovat siltä osin myös luotettavia ja asiantuntevia. Kokemustausta studiotyöskentelystä on haastateltavien kohdal-

la erityisen vankka, joten tutkimusta on syytä pitää luotettavana. Lisäksi vastaukset olivat pääpiirteittäin erittäin samanmielisiä, mikä osaltaan tukee myös tätä väitettä.

Kun tarkastellaan kyseistä tuotantoprosessia jälkeenpäin, niin siihen kiteytyy monen vuosikymmenen työn, haaveilun ja ideoinnin summa. Tämän vuoksi on vaikea sanoa tarkkaa ajankohtaa, milloin asioiden suunnittelu on tarkalleen alkanut. Vaadittiin paljon yrittämistä ja epäonnistumisia ennen kuin päästiin tähän pisteeseen. Kaikkien projektin osien piti olla kohdallaan ennen kuin sen toteuttaminen mahdollistui. Esimerkiksi oma orkesteri oli muotoutunut visioni kaltaiseksi vasta muutama vuosi sitten. Olin vakuuttunut siitä, että näiden muusikoiden kanssa pystyin taltioimaan kappaleista hyvät versiot. Koronanaika mahdollisti rahoituksen, koska apurahoja oli runsaammin saatavilla.

Tavoitteena oli tehdä korkeatasoinen äänite ammattistudiossa ja tutkia ja analysoida tätä prosessia ja sen työvaiheita esituotantovaiheesta julkaisemiseen. Tutkittavana oli myös tuottajan ja eri osapuolten panos työvaiheissa ja projektin etenemisessä. Lopputuloksena oli julkaisukelpoinen ja ammattitaitoisesti tuotettu ja soitettu äänite, yhteensä neljä kappaletta, jotka kelpaavat myös radiosoittoon. Itse prosessin analysoinnin ja tutkimisen tuloksena sain kasvatettua omaa tietomäärääni ja asiantuntemusta äänitteen tuottamisesta. Lisäksi kehitin omia tuottajan taitoja sekä työelämässä tarvittavia tunnetaitoja koskien ryhmätyöskentelyä ja luovan projektin johtamista. Näistä taidoista on varmasti yleispätevää hyötyä omassa ammatissani tulevaisuudessa ja niitä voi kehittää myös jatkossa.

Kirjallisena lopputuloksena syntyi tiivis tietopaketti esimerkiksi niille, jotka suunnittelevat omakustanteen julkaisua tai haluavat kehittää omia luovan prosessin hallintataitoja. Jos olisi ollut mahdollisuus tutustua tämänkaltaiseen tutkimukseen ennen projektin aloittamista, olisi siitä ollut apua. Se olisi mahdollisesti tehnyt työvaiheista sujuvampia, helpottanut omaa ja muiden työskentelyä ja näin edesauttanut prosessin etenemistä vaivattomasti. Olisin osannut kohdistaa energiaani ja huomiotani sekä työtunteja paremmin oikeisiin kohteisiin. En olisi tehnyt turhaa työtä tai keskittynyt epäolennaisuuksiin liikaa. Tietoa asiasta on paljon mutta harvoin törmää itse prosessin kuvauksiin, kun kyseessä on omakustanteen tuottaminen.

Onnistumisia olivat muun muassa oikeanlaisen studion ja työryhmän valinta. Kaikkien osapuolten ammattitaito ja asiantuntemus edesauttoivat hyvätasoisien äänitteiden tekemisessä ja prosessin etenemisessä aikataulussa. Epäonnistumisia tapahtui pääasiassa budjetoinnissa ja jonkin verran aikatauluttamisessa, mikä taas vaikutti budjetin ylittymiseen. Lisäksi arviointivirheitä tapahtui oman jaksamisen suhteen eli olisi kannattanut aikatauluttaa oma tekeminen väljemmin eikä kiirehtiä eri työvaiheiden kanssa. Tästä kokemuksesta on todennäköisesti paljon hyötyä jos tällaiseen projektiin ryhdytään tulevaisuudessa.

Lopputulokseen eli julkaistuihin äänitteisiin oltiin kokonaisuutena tyytyväisiä. Tällaisessa projektissa aikaa voi käyttää asioiden hiomiseen loputtomasti. Tässä tapauksessa budjetti eli käytettävissä oleva raha saneli kuitenkin ehdot. Muusikoilla oli kuitenkin tarpeeksi aikaa työskennellä ja suoriutua omista osuuksistaan. Myös ilmapiiri oli kaikkien mielestä hyvä. Kun tarkastellaan näitä seikkoja, niin projektissa onnistuttiin hienosti.

Pääpaino oli laadullisessa tutkimuksessa sisältäen myös soveltavaa kenttätutkimusta jossa pyrittiin ratkaisemaan studiotyöskentelyyn ja omakustanteen tuottamiseen liittyviä käytännön ongelmia. Pyrittiin löytämään sellaisia toimintamalleja joita toteuttamalla päästään todennäköisesti parhaaseen lopputulokseen. Haastattelujen ja muun tietopohjan kautta selvisi että kokemukset tämänkaltaisessa tuotannossa ovat hyvin yleismaailmallisia. Ajanhallinnan, budjetoinnin, yhteistyökumppaneiden, prosessin etenemisen sekä ilmapiirin vaikutukset lopputulokseen ovat yleispäteviä. Tämä tarkoittaa sitä, että tässä projektissa kuvattuja onnistumisista ja epäonnistumisista voi kuka tahansa oppia asioita.

Prosessin aloittamiseksi tarvittiin myös tietty määrä itseluottamusta ja uskoa omiin resursseihin. Luottamus siihen, että pystyy viemään projektin maaliin asti eri työvaiheineen. Kyse on kuitenkin kalliista ja vaativasta projektista, johon tarvitaan ennakkosuunnittelua ja perusteellista valmistautumista. Jatkotoimenpiteenä on herännyt kiinnostus kehittää omia taiteellisen prosessin johtamisen taitoja sekä kiinnostus tutkia enemmän työelämän tunnetaitojen vaikutusta. Kiinnostus siihen miten projektin lopputulokseen ja onnistumiseen vaikuttaa ryhmädynamiikka ja vuorovaikutustaidot. Näiden taitojen tutkiminen ja kehittäminen voisi olla osa luontevaa jatkokehitystä. Oma työ on kuitenkin pääasiassa ryhmässä työskentelyä,

pitkien projektien kanssa työskentelyä sekä itsensä jatkuvaa kehittämistä erilaisissa työympäristöissä.

Lähteet

Mäkelä, K. 2016. Tarina omasta pitkäsoitosta haaveileville! Jurvan Musiikkipaja. Viitattu 6.12.2021. <http://musiikkipaja.fi/musiikkipaja/tarina-omasta-pitkasoitosta-haaveilevalle/>

Johdanto musiikin julkaisuun N.d. Viitattu 10.5.2022. <https://rytmimanuaali.fi/johdanto-musiikin-julkaisuun/>

Äänitteen tuottajan opas. N.d. Musiikin tuottajat, Gramex ry, Teosto ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Musiikkituottajat, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry & Musiikkikustantajat ry. Viitattu 22.12.2021. <https://www.ifpi.fi/wp-content/uploads/2018/05/K%C3%A4yt%C3%A4nn%C3%B6n-opas-%C3%A4%C3%A4nitetuottajille-2011.pdf>

Sillman, I. 29.12.2018. Miksaamisen perusteet cheatsheet & esimerkkiprojektit. Viitattu 28.4.2022. <https://www.kotistudio.fi/miksaamisen-perusteet/>

Mitä studioaika maksaa? Musiikkituotanto äänitys studiossa. 8.1. 2020. Viitattu 11.5.2022. <https://www.artlab.fi/blogi/mita-studioaika-maksaa-2/>

Korpela, J. N.d. Viitattu 28.4. 2022. <https://jannekorpela.com/aanitys-ja-miksaus/>

Mitä äänitteen tekeminen maksaa. N.d. Äänitysstudiopalvelu. Viitattu 6.12.2021. <https://www.veroapu.fi/53259415>

Lisätietoa äänitteen tuottajalle N.d. Gramex ry Viitattu 10.5.2022. <https://www.gramex.fi/portfolio-items/tuottajainfo/>

Rissanen, P. 2022. Tunteet työelämässä. Muusikko 1/2022, artikkeli, 42–44. Viitattu 28.3.2022.

Martin, D. 2020. Posted in Artist Tips, Recording. 5 things you need to know before booking a recording session. Viitattu 24.4.2022. <https://sweetwaterstudios.com/5-things-to-know-before-booking-a-recording-session/>

Corcoran, M. 2015. How much does it really cost to make a record? Viitattu 24.4.2022. <https://diymusician.cdbaby.com/music-career/how-much-cost-to-record-album/>

Alho, J. Alho Audio mastering, nettisivut Nd. Viitattu 10.4.2022. <https://www.alhoaudiomastering.com/>

Ääniteilmoituksen täyttäminen- Gramex Ry 20.4.2021 Viitattu 10.5.2022. <https://www.gramex.fi/portfolio-items/aaniteilmoituksen-tayttaminen/>

Muusikkojen liitto, liksalista 2016 viitattu 10.4.2022. http://www.muusikkojenliitto.fi/wp-content/uploads/2015/12/Liksalista_2_2016.pdf

Miten masterointi tehdään? Miten masteroidaan? N.d. Viitattu 11.5.2022. <https://masterointi.fi/miten-masterointi-tehdaan/>

Musiikin digitaalinen jakelu- Rytmimanaali. Viitattu 24.4.2022. <https://rytmimanaali.fi/musiikin-digitaalinen-jakelu/>

Omakustanneäänitteen julkaiseminen 2.11.2021. Viitattu 10.5.2022. <https://rytmimanaali.fi/omakustanneaanitteen-julkaiseminen/>

Sipilä J. Studio ja äänitekniikka aiheet. Prosessointi N.d. Viitattu 10.5.2022. <https://emute.edu.fi/studio-ja-aanitekniikka/category/Prosessointi>

IRSC. Tietoa äänitteen tuottajalle N.d. Viitattu 24.4.2022. <https://www.ifpi.fi/isrc/isrc-tietoa-aanitteiden-tuottajille/>

Jokelainen, J. 18.9.2019. Kuka tahansa voi julkaista omaa musiikkiaan — mutta ensin on tiedettävä, mikä on aggregaattori tai isrc-koodi. Viitattu

25.4.2022.<https://www.teosto.fi/teostory/kuka-tahansa-voi-julkaista-omaa-musiikkiaan-mutta-ensin-on-tiedettava-mika-on-aggregaattori-tai-isrc-koodi/>

CD Baby: Digital music distribution – Sell & promote your music.1.5.2022. Viitattu 10.5.2022.<https://cdbaby.com/>

Distrokid: Upload and sell your music on Apple, Spotify, Amazon...N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://distrokid.com/>

Ditto Music distribution/ Sell music online and keep 100 %. N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://dittomusic.com/>

Teosto/Tekijanoikeus.fi N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://tekijanoikeus.fi/jarjestot/teosto/>

Esiintymistilanteeseen valmistautuminen – Kielijelppi N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/havainnollistaminen/>

ALV- laskuri N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://alv-laskuri.fi/>

Mikä on paras tapa julkaista omaa musiikkia 21.22019. Viitattu 11.5.2022.<https://www.musiikinurapolku.fi/post/mika-on-paras-tapa-julkaista-omaa-musiikkia>

Best masteringlevel for streaming- Sage audio N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://www.sageaudio.com/blog/mastering/best-mastering-level-for-streaming.php>

Tips to prepare tracs for best audio mastering. Important Tips for Preparing Your Tracks for Audio Mastering N.d. Viitattu 10.5.2022.[resulthttps://www.crazymastering.com/mastering-preparation.html](https://www.crazymastering.com/mastering-preparation.html)

Lempeä, P. Kuvien koko verkkojulkaisussa- lyhyt oppimäärä. N.d. Viitattu 10.5.2022.<https://www.lempea.fi/kuvat-verkkojulkaisuissa/>

What is mastering? Get your tracs ready for release /LANDR N.d. Viitattu 14.5.2022.
<https://www.landr.com/what-is-mastering/>

Vihersalo, H. N.d. Pop ja hip hopin musiikin miksausta ja masterointia/ Vihersalo. Viitattu 14.5.2022.<https://www.vihersalo.fi/pop-hiphop-musiikin-miksausta-ja-masterointia/>

Combie, D. 29.10.2021. The Rhodes piano is back! -World piano news. Viitattu 14.5.2022.
<https://www.worldpianonews.com/new-product/rhodes-piano-is-back/>

Beentjes, D. 1.9.2020. Classic keys: The Wurlizer electronic piano, a legend. Viitattu 14.5.2022. <https://abbeyroadinstitute.com/miami/blog/classic-keys-the-wurlitzer-electronic-piano/>

Teosto: Etusivu – Musiikin tekijöiden ja kustantajien järjestö. N.d. Viitattu 14.5.2022.
<https://www.teosto.fi/>

Gramex Ry. N.d. Viitattu 14.5.2022. <https://www.gramex.fi/>

Miten EQ:ta käytetään? - Opas Ekvalisaattorin käyttöön.26.8.2020. Viitattu 14.5.2022.
<https://www.kotistudiokoutsi.fi/2020/08/26/eq/>

Mistä viivakoodin ensimmäiset numerot oikeasti kertovat? 3.3.2022. Viitattu 14.5.2022.
<https://www.mtvuutiset.fi/makuja/artikkeli/somessa-yllytetaan-nyt-boikotoimaan-tuotteita-joiden-viivakoodi-alkaa-luvulla-46-mista-viivakoodin-ensimmaiset-numerot-oikeasti-kertovat/8367120>

Anderton, C. 7.11.2018. What is LUFS, and why should I care?- Sweetwater.

7.11.2018.Viitattu 15.5.2022. <https://www.sweetwater.com/insync/what-is-lufs-and-why-should-i-care/>

Sipilä, J.30.9.2018.Proseointi, osa 3 - Kompressori ja limiteri. Viitattu 15.5.2022.

<https://emute.edu.fi/studio-ja-aanitekniikka/proseointi-osa-3-kompressori-ja-limiteri>

Salminen, M. 25.3.2008.Oppitunti 3: Äänen digitalisointi ja häiriönpoisto. Viitattu 15.5.2022.

<http://digitaalinenaudio.blogspot.com/2008/03/oppitunti-3-nen-digitalisointi-ja.html>

Liitteet

Liite 1. Linkki projektissa äänitettyihin kappaleisiin

https://drive.google.com/drive/folders/1L26v9eKYYFI8_e9reVehLmohLGZNI8jf?usp=sharing